

NARODNI LIST

Izhaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatve (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Reklamacije so poštnine proste. — Uredništvo: Schillerjeva cesta št. 3.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge dežele na leto 5 K 80 vin. — Posamezna številka stane 10 vin.

Oglaš se računaje po 12 vinarjev ena petit vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

Po vročih bitkah.

7., 17. in 24. maj 1909 bodo s plamenečimi črkami zapisani v politični zgodovini spodnještajerskih Slovencev. Bil je to prvi boj za deželni zbor, ki ga je bila naša mlada narodna napredna stranka z sto - in stoletja starim klerikalizmom, ki se je pri nas skrtil pod tako vablivo in prikupljivo ime kmečke zveze. Naša narodna stranka je sicer res izgubila dve bitki dne 7. in 17. maja, in 12 poslancev si je „priborila“ duhovniška stranka; dne 24. maja pa so slovenski trgi, po katerih je že tudi segala grabežljiva duhovniška stranka, jej povedali, da ne marajo teme, ampak luč, vse k življenju budočo, vse oživljajočo, in vse oplojavajočo luč prosvete in napredka, kulturnega in gospodarskega.

Izid minolih volitev v deželni zbor na Spod. Štajerskem je torej ta, da ima duhovniška stranka 12, naša mlada narodna napredna stranka pa enega poslanca. Toda gotovo je, da odtehta zastopnik naprednih Slovencev g. dr. Kukovec po svojih zmožnostih, po svojem znanju in širokem političnem obzorju vse Terglave, Vrečke, Meške, Roškarje, Piške in tudi razne Ozmece, Korošce in Verstovške.

Neizmerno klaverno in za Slovence naravnost sramotno bi bilo naše zastopstvo v deželnem zboru, ko bi ne bili slovenski trgi poslali v Gradec odličnega narodnega politika dr. Kukovca. In videli bomo, kdo bo boljše zastopal naše zahteve, narodne in gospodarske, in kdo bo več dosegel za naše ljudstvo, ali 12 duhovniških ali pa eden napredni poslanec.

Klerikalci po svojih listih zmage pijani streljajo kozle. Lažejo, da je zmagala kmečka volja, da je razsodnost in razumnost naroda vrgla „liberalizem“ ob tla. Lažejo, da je zdaj narodne stranke konec, da pogineta

„Narodni Dnevnik“ in „Narodni List“ — in potem zavlada dusovščina neomejeno in neovirano nad slovenskim ljudstvom.

Le počasi, gospoda! Povemo Vam, da živimo krepko in trdo življenje, ki ga ne stre trenutni vihar duhovniškega nasilstva in duhovniških sleparij. Dokazali smo že in bomo še dokazali na neštetihi slučajih v prihodnjih številkah, da je duhovščina z najhujšim pritiskom delala pri manj izobraženem in zato premalo odločnem ljudstvu. Dokazali bomo z dejstvi, da so duhovniki pred volišči izsiljevali glasovnice in proti volji volilcev jih popisovali z duhovniškimi kandidati. Dokazali bomo, da je zadnje tri dni pred volitvami poslala kranjska klerikalna stranka na stotine duhovnikov na Štajersko.

V slovenjegraškem pol. okraju jih je po nekaterih farovžih prenočilo po 7 in še več. Dokazali bomo, da so razni župniki kot volilni komisarji goljufali, da so imeli na razpolago od okr. glavarstev cele kupe glasovnic, da so z naprednimi kandidati popisane glasovnice vrgli iz volilnih posod ter položili vanje ravnopolno novih s klerikalnimi kandidati popisanih. Dokazali bomo, da je v neki občini celjskega sodniškega okraja bilo oddanih 35 naprednih glasov, a jih je komisija našela samo 12. Dokazali bomo, da je neki okrajni glavar na Spod. Štajerskem naravnost proti našemu kandidatu delal, da je razdelil med župnike cele kupe glasovnic ter tako pomagal slepariti na našo škodo. Dokazali bomo, da se je od duhovnikov volilce podkupovalo, da se jim je grozilo ne le s časnim in večnim pogubljenjem, ampak tudi z gmotno škodo. Kaj čuda, če je pri takem pritisku in takem nasilstvu 40% volilcev ostalo rajše doma nego da bi se zamerili ali pa bi se pustili oškodovati?

Klerikalci so spravili na volišče skero zadnjega moža. A dejstvo je, da se je volitev povprečno udeležilo le 60%; kje je ostalih 40%? In kakoga mišljenja so bili ti? Recimo, da je 10% indiferentnih in nemškutarskih, ostalih 30% je pa naprednih slovenskih, ki so pa premalo odločni in premalo disciplinirani, da bi se izpostavili in da bi odločno priznali svojo barvo. Tembolj moramo občudovati one, ki so to storili, ker šli so skozi ogenj težke preskušnje, a stali so kakor skala za napredna načela.

Ni torej zmagala svobodna in samoodločujoča kmetška volja, ni zmagal razum in ni zmagalo prepričanje, ampak zmagal je pritisk, zmagalo je nasilstvo, zmagale so grožnje duhovščine.

Mi izražamo svoje trdno prepričanje: ko bi se bila volilcem pustila svobodna volja od vsake strani, ko bi se bilo bojevalo samo s poštnim časnikarskim bojem brez vsakega osebnega nplivanja, za eno petino manjše bi bilo število klerikalnih glasov, in za dvakrat bi bilo poskočilo število naprednih glasov. V tem slučaju bi se bila pokazala prava in svobodna ljudska volja. To duhovniki dobro vedo, zato ne samo da so letali kakor nemni cele noči okrog volilcev, ampak zadnje nedelje so bile cerkve spreminjene v gostilniške beznice z volilnimi shodi, spovednice pa v natezalnice pobožnih duš. In procesije na križev pondeljek so bile zopet posvečene izključno volitvam. Hujše in zlobnejše se vere in cerkve in vseh cerkvenih obredov ne more zlorabiti, kakor se jih je pri ravnokar minolih volitvah.

Zmagala pa je ne samo nasilnost duhovščine in njih sleparstva, ampak zmagal je tudi pritisk ženskega spola. Naše ženstvo še po večini tiči globoko v duhovniških sponah. Naši nezavedni priprosti kmečki ženski je duhovnik,

in naj je še tak lopov, pol boga. In če ji bo duhovnik rekel piti strup za zdravilo, ona bo to storila v trdnem prepričanju, da „imajo gospod prav“. In če pride takale ženica ali pa kaka zamaknjena Marijina devica nad moža ali očeta ter mu grozi s tem in onim, se mož raje izogne volitve, nego da bi imel nemir in prepir v hiši. Na tisoče slučajev bi se lahko navedlo, da so možje pod pritiskom žensk glasovali za klerikalne kandidate, in na tisoče zopet, da so zaradi ljubelega miru rajši ostali doma nego bi poslušali vedno klepetanje in neprestan kreg. In kdo je te ženkice in te Marijine devičice k takem postopanju napeljal? Duhovnik. In zopet se povrnemo k oni točki: zmagal je pritisk duhovščine na volilce, bodisi neposredni bodisi posredni, ni pa zmagala samozavestna in svobodna volja mož - volilcev.

In narodne stranke da je konec? Počasi, gospodje! Računimo! V krajih, kjer je nastopila narodna stranka s svojimi kandidati, je bilo oddanih skupno okrog 8800 glasov in narodna stranka jih je dobila okroglo 2800, torej nad 30%. Ako bi bila na Štajerskem volilna pravica kakor po nekaterih drugih deželah, na takozvani proporcionalni ali sorazmerni način, bi dobila narodna stranka vsaj 2 mandata od 6 v teh okrajih oddanih. To bi ji po njeni moči tudi šlo. In ako priračunamo še veliko množino naših glasov, oddanih za slogaške kandidate v ptujskem in mariborskem okraju, dalje nad 400 glasov, oddanih po jezikovno mešanih mestih in trgih od naprednih Slovencev za slovenskega števne kandidata, pridemo do zaključka, da bi po številu oddanih naprednih glasov, ki so šli skozi ogenj duhovniškega nasilja, narodni stranki na podlagi sorazmernega ali proporcionalnega načina volitev pripadali naj-

Za smeh in kratek čas.

Luna ali solnce? Tine in Tone sta šla nekoč nekoliko natrkana domov od fare. Tine pogleda nakrat na nebo in opazi zgoraj neko kroglo, ki se sveti. Tine gleda, gleda, pa vpraša Toneta:

— Ti Tone, povej mi vendar, ali je to tam, ki se sveti, solnce ali luna?

Tone: Ej Tine, preveč prašaš. Kako naj jaz to vem, saj sem vendar iz druge vasi doma.

Pomota. Brzovlak se je pravkar pripeljal iz dolgega predora (tunela). Zaljubljeni zakonski par, ki se je ravno vračal z ženitovanjskega potovanja, se je zaljubljeno pogledal.

— Ah, Anica, dušica, — pravi mladi soprog, — če bi bil vedel, da je predor tako dolg, bi ti bil ukradel dolg, dolg ljubezenski poljub.

Presenečena gleda Anica svojega moža in jeclja: „Ja, Vlado, ali to nisi bil — ti?“

Hitro, hitro mine čas... Žid Itzig Kohn (prijatelju): Moj Bog, moj Bog, kako čas hiti. Vaš sin je še bil v ljudski šoli, ko sem se jaz zadnji-krat kopal, danes je pa že na vseučilišču.

„Stopnjevanje“ ljubezni. Če dekleta govore med seboj o kakem ženinu ali snubcu, praša 17-letna: „Kakšen je?“ — dvajsetletna: „Kaj je?“ — tridesetletna: „Kje je?“ in štiridesetletna: „Sem ž njim!“

Komornik na prestolu. Pokojni portugalski kralj Karlo je opazil nekoč, kako se je njegov prvi komornik vsedel v njegov prestolni naslonjač. Potrka ga po rami in pravi: „Menda

si vendar ne domišljuješ, da si kralj? Neumen si za to dovolj!“

Obisk. Gospod: O kako lepo detetce imate, milostiva gospa. Koliko je star ta angelček?
Gospa: 6 tednov.

Gospod: In je-li to vaš najmlajši?

Cesar in pastir. Cesar Jožef II. je prav rad potoval preoblečen v priprostega človeka po svoji državi. Neka dne najde mladega pastirja, ki je pasel svinje, in se spusti ž njim v pogovor.

— Koliko imaš plače, dečko? vpraša cesar.

— Imam stanovanje, hrano in 2 para šolnjeve, odgovori fant.

— Ne več? se začudi Josip. „Glej, jaz sem tudi pastir, pa imam mnogo več plače.“

— Verujem, odgovori pastir, „pa imate gotovo tudi mnogo več svinj.“

Kdo se ne boji? V neki vasi je prišlo v gostilni skupaj precej možakov, — vsi oženjeni. Nakrat pravi neki šaljivec: „Kdor se žene boji, naj vstane!“ Vsi so obsedeli razum enega. Ko ga ostali vprašajo, zakaj je vstal, odgovori: „Ej saj bi tudi jaz obsedel kot vi, če bi si bil gotov, da mi žena tega ne izve.“

Kar brzovjavno. Izidor (brzovjavi iz Gradca očetu na Dunaj): Ženim se. Prosim privoljenja. Sto tisoč.

Kohn: (brzovjavi nazaj): kron ali goldinarjev?

Izidor: Goldinarjev.

Kohn: Blagoslavljam,

manj 3 poslanci. In če bi ne bilo duhovniškega in ženskega nasilja, bi se bilo, kakor že omenjeno, število klerikalnih glasev gotovo za eno petino znižalo, število naprednih pa bi bilo dvakratno poskočilo.

Take so v resnici razmere in na podlagi teh podatkov moramo soditi izid teh volitev.

In kaj sedaj, povprašuje marsikdo? Trumoma bodo prehajali dozdanji naprednjaki v klerikalni tabor, pravijo drugi. Dobro, naj prehajajo. Kdor svojo pripadnost h kakim stranki ravna po trenutnem uspehu pri enih ali drugih volitvah, ne pa po svojih načelih, ta že kot tak ne spada v napredno stranko, ampak tja, kjer z odprtimi rokami sprejemajo politične uskoke in neznačajneže in kjer take ljudi dvignejo celo na najvišja mesta. Narodna stranka po svojih načelih ne more imeti v svoji sredi dvomljivcev in omahljivcev, ampak trdne, odločne značaje, kremenite in v časovnih viharjih zjeklenele narave, razumne in s svojo glavo misleče ljudi.

In minole volitve so pokazale, da ima narodna stranka ravno med kmetiskim ljudstvom najrazumnejše in najboljše može na svoji strani in da so ti može iz kmetiskih vrst res kakor skala stali za svoja napredna načela.

In še eno so pokazale zadnje volitve: da je po nastopu narodne napredne stranke štajercijanstvo izgubilo ves vpliv. To se najbolje vidi v ptujskem okraju, v gnezdu štajercijanstva. Izmed okroglo 3500 oddanih glasov so jih dobil štajercjevci komaj okoli 200. Za Ploja in Kolariča je bilo oddanih nad 1000 glasov in mirne vesti trdimo, da so bile $\frac{3}{5}$ teh glasov oddane od naših naprednih somišljenikov.

Tako so torej minole volitve pokazale v polni meri, da si je narodna stranka tekom 2 let priborila neomajno pravico do obstanka in prokleta se motije oni, ki narodno stranko polagajo v grob.

Mirno in trezno gremo po svoji poti naprej. Gospodarsko in izobraževalno delo — to bo v bodočih mirnih letih glavna naloga, glavni cilj narodne stranke.

Naše delo na gospodarskem polju mora dobiti odločno napredno lice, in vse razpoložljive sile moramo upreči v uspešno delo naše „zveze narodnih društev“, ki mora voditi izobraževalno delo.

Vroč zahvalo vsem onim vrlim kmetom, obrtnikom, trgovcem in razumnikom, ki so v minolem boju nepogljivo stali za naša načela. Z veseljem se bomo spominjali teh vročih dni volilnega boja. Izgubiti nismo imeli v njem nič, ker v prejšnjem deželnem zboru nismo ničesar imeli; imeli smo samo pridobiti in z zmago našega voditelja dr. Kukovca smo pridobili veliko. Zato tudi mirno gledamo v bodočnost.

Poleg izobraževalnega in gospodarskega dela bo ena najvažnejših stankinih nalog v bodočnosti: organizacija napredne mladine. V najkrajšem času se tozadevno delo prične.

Pozdravljeni vsi, ki ste voljni pripomagati pri tem mirnem in podrobnem, a tem uspešnejšem delu.

Pogum — in vrlo naprej! Bodočnost je naša!

Groš za groš.

87. pehotni polk v Pulju je bil občini Kokarje doposlal nemško spisano tiskovino „Deserteurs-Eingabe“ o nekem v njo pristojnem vojaškem begunu s prošnjo, naj občina tega beguna, če bi se ji prikazal, prime in ga izroči bližnji vojaški oblasti.

Župan Praznik Josip je dal vlogo polku vrniti z zahtevo, naj se dopošlje občini vloga „Deserteurs-Eingabe“ v slovenskem jeziku.

87. pehotni polk je priznal zahtevo občine za zakonito ter je spis izročil c. kr. okrajnemu glavarstvu v Celju, rekoč naj se vzame zahteva občine na znanje ter da ji naj glavarstvo ustreže.

Celjsko glavarstvo je doposlalo spis c. kr. politični ekspozituri v Mozirju z nalogo, naj se zadeva vzame na znanje in naj se ji ustreže.

Toda politična gospoda v Mozirju je nategnila na sebe kučmo nemškega Pavlihe, naredila se je neumno, doposlavlja ves spis občini Kokarje s poveljem v jedni besedi „v ustrežbo.“

Zdaj je bila torej občina zopet na spodnjem klinu. Na njeni mizi je bila razgrnjena nemška vloga „Deserteurs-Eingabe“, ne da bi se bilo njeni zahtevi ustreglo.

Župan Praznik Josip je dal „Deserteurs-Eingabe“ znova vrniti vojaškemu polku v Pulj rekoč: „... nazaj z zahtevo, naj se blagovoli v smislu člena XIX, državnega osnovnega zakona z dne 21. dec. l. 1867. drž. zak. broj 142 doposlati sem spis v slovenskem jeziku. Ta zakon je bil namreč izdan za določitev pravic državljanov in občin, a ne za c. kr. urade; zato se mora zahtevi občine ustreči.“

87. pehotni polk v Pulju je tu debelo tiskane besede podčrtal z rudečim svičnikom, vrnil je ves spis c. kr. politični ekspozituri v Mozirju, naj ona priloženo „Deserteurs-Eingabe“, prestavi na slovenščino in izroči občini Kokarje.

Toda uradnik c. kr. politične ekspoziture ne kažejo slovenskemu jeziku dolžne pravičnosti.

Nemške vloge niso hoteli predstavljati, nasproti temu so poklicali župana Praznika na uradni dan, kjer so mu premeteno zamolčali, da je c. kr. vojaška oblast spoznala zahtevo občine za pravično. Prigovarjali so mu torej toliko časa, češ, da občini sploh tu ni treba nobenega pisanja, župan naj vzame poročilo o begunu na znanje in konec je vsemu, dokler ni župan vzela slovensko ustmeno poročilo na znanje.

Šele, ko je na to ves spis priromal zopet v občinsko pisarno, se je s pomočjo tolmača dognalo, da je vojaška oblast hotela občini ustreči, in da so to zaprečili nemško navdihneni uradniki c. kr. politične ekspoziture v Mozirju.

Seveda je bil na to župan o prvi priložnosti uradnika Žolgarja prejel za besedo, na kar se je ta na vse mogoče načine zvižal, češ, da ekspozitura ni dolžna oskrbovati vojaškim oblastim slovenske prevode. Mi pa rečemo, da bi moral uradnik biti toliko srčen ter bi naj to povedal vojaškemu polku, ne pa županu, in naj bi bil toliko pošten, da bi bil županu povedal, kaj je odredila vojaška oblast.

Občinski odbor kokarski je na to na podlagi sejinega sklepa naznanil politični ekspozituri, naj ona več ne poskuša z županom nobenega dogovora v zadevi jezikovih pravic občine; temveč naj svoje dolžnosti napram občini v smislu zakona v polnem obsegu in natančno izvršuje.

Ta dogodek se priobčuje, da se je javno pribije, da je poveljništvo c. kr. 87. pehotnega polka v Pulju priznalo občini pravico, naj ji tudi c. kr. vojaške oblasti, ki spadajo v svojstvo državnih uradov, dopisujejo v slovenskem jeziku.

Ako nam bodo državne oblasti v naših pravicah po zgledu c. kr. politične ekspoziture v Mozirju nasproto-

vale, ne bomo mogli razumeti, česa si žele od nas. Groš za groš!

Gospodarski paberki. Krmska pesa.

Ta rastlina se po mnogoterih krajih za zimsko porabo prideluje v velikih množinah. V ugodnih naravnih razmerah, nasaditvi pripravnih vrst ter dobrem obdelovanju moremo doseči pri pesi jako bogate uspehe.

Pesa se v glavnem prideluje na dva načina in sicer s setvo, ali pa da se jo nasadi t. j. da se rastlinice prej na enem malem prostorčku vzgojijo in potem presade na določeno mesto. Seje se z roko ali pa s sejalnim strojem. Saditev se tudi priporoča bolj v krajih s hladnim podnebjem. Saditev se tudi priporoča povsod, tam, kjer je zemlja zelo plevelnata, ker v taki zemlji plevel vsejano peso hitro zamušči. Nasprotno ima pa setev to ugodno lastnost, da mlada rastlinica raste nepoškodovana naprej, medtem ko se pri saditvi poškoduje, kar povzroči potem tiste neprijetne goste in tanke stranske koreninice.

S hlevskim gnojem naj se pesi ne gnoji še le dotično spomlad, temveč že prejšnjo jesen. Največ sort krmske pese razvije jedno navzdol rastočo korenino, katere s svojimi vlaknatimi koreninami pišče redilne snovi v spodnjih plasteh. Vsled te pesine lastnosti se tudi priporoča, da se gnoj podorje nekoliko globlje nego navadno. Če pa imamo sorte, ki razprostirajo svoje korenine na široko pa plitvo, ali sorte, ki rastejo nad zemljo, se gnoj le plitvo podorje.

Pesa je izvrstna krma za krave mlečnice, kot dodatek glavni krmi. Na dan se z uspehom da eni glavji, ravnanje se po teži živali, 20—30 kg. Za mlado in plemensko živino se zaradi velike množine vode, ki jo pesa vsebuje, priporoča v manjših množinah kot dodatek k drugi krmi; ravno tako tudi za ovce. Za svinje se lahko v kuhanem deloma tudi v surovem stanju rabi kot glavna krma. Konjem se poklada le v izjemnih slučajih. — Veliko pozornost zasluži sprava pese. Najboljše je, da se jo takoj po spravi iz polja spravi na določeno mesto, kjer ima ostati. Pesa za spravo namenjena, mora biti popolnoma zdrava in suha. Tudi p. ostar, kamor se jo spravi, naj ne bo nesušen in nezdrav. Lahko jo tudi spravimo v pesek, kakor krompir; v tem slučaju je paziti, da prostor ni močviren. Če nam je pesa zmrznila, jo moremo porabiti za krmo samo le kuhano ali s soparom pregreto. Pesa nima na spomlad več tolike krmilne vrednosti, kakor v jesen.

L. S.

Zatiranje bledice ali zlatance na trsju.

(Tinski.)

Bledica ali zlatanca bila je redka prikazen na trsju, dokler smo še imeli vinograde nasajene s starimi našimi domačimi trtami. Odkar nas pa trtna uš sili na ameriške podlage evropske vrste cepiti, s takimi cepitvami naše gorice obnavljati, je pa tudi kloroza več ali manj, da skoraj občno razširjena trsna bolezen. Prej se je gornik čudil, če je kje zagledal med kakor potočni okrak temnozelenim trsjem bledičneža, danes pa se mu tako zgodi, če najde vinograd brez takega trsja. Prej se tej prikazni ni pripisovalo nič več pomena, kakor trsu z rudečim listjem — oboje nekaka šegavost prirode. Sedaj se pa enologi resno pečajo z bledičnostjo trsa, zakaj ona češče zamore dragocene nove nasade ravno tako uničiti kakor peronospora, trsna uš; in mesto teško pričakovane pridelke, ki naj kot mošt jeseni sode polni, je vinogradnik prisiljen usehli, par let stari nasad, (del takega nasada) prenoviti, ne da bi se bil tam jedne trgatke veseliti mogel. Kloroza je pomanjkanje gotovih snovi v nadzemskih trsovih delih, torej v poletnem mladiču, posebno listju. Vzroki so različni: trajni, mimooidi. Mimooidi vzrok je na primer vreme. V poletni suši trsje poblede, a ko pride pohleven, a dovolj obilen dež, se kar

skoz noč ozeleni. Pa tudi narobe; za deževjem solnčni, vedri dnevi ravno tako neinkujejo. Jedno kakor drugo je docela brezpomembno. Drugače je pa s trajnimi vzroki, oz. s trajnim vzrokom. Zakaj neprikladnost trsove podlage za zemljo, v katero je vsajena, to je v naših gorcih edini trajni vzrok zlatance.

Če se v zelo apneno zemljo cepljeni na ripario portalis, solonis ali moctinolo sadijo, so ti zgubljeni: kloroza jih uniči. V novjšem času se hoče s hibridi temu zlu od pomoči. A to početje je še v povojih, torej našim posestnikom ni nikakor priporočljivo. Poskuse s hibridi naj dela država; kmetijske šole so tudi zato tu, nikakor pa ne mali in srednji posestniki. Poznam državni nasad, kjer se je v teku ne 10 let v preapneno zemljo nekega oddelka že tretjič cepljenje vspešno saditi moralo. Prvo kakor drugo saditev je bledica uničila. Zadnja je s cepljenimi hibridi, pa nikakor ne vzbujala nade obstanka.

Jaz sam sem v jednej gorici pred leti imel precej bledičnega trsja; rip. portalis sem kot podlago rabil svojim cepitvam na suho, a zemlja je za njo bila prebogata na apnu. Koj v drugem letu se je kloroza pokazala. Se ve ne v celem nasadu, marveč samo pri 300 do 400 trsah, ki so ravno v takej apnenej zemlji stali. V tretjem letu po sajenji bili so ti trsi proti jeseni skoraj čisto beli. Trebalo je torej od pomoči. Dal sem to jesen novembra meseca okrog vsakega takega trsa peščico zelene ali železne galice potrositi in jo potem podkopati. Jaz namreč že celo vrsto let v novembru, ko trsje listje zgubi, vinograd obrežem in ga koj tudi globoko prekopam; s tem navadno prvo pomladansko kop že v jeseni opravi, če mi le vreme to dopušča. To oboje: rezitev in kop v listopadu je neprecenljive vrednosti in jaz to brez ozira na bledično zatiranje kaj toplo priporočam. Pomisleki, kakor da lahko zimski pozeh trs tem lažje zamori docela, ker so jeseni bile rozge odstranjene, oz. le na nekaj oči prikrajšane, so ničevi. Saj hud zimski mraz vse oči na celih rozgvah zamori, ne pa samo te spodnje, ali pa le „pre-streli.“ To in nič več stori pa tudi na reznikih, šparonih. Torej če pride pozeh, je škoda ta kakor tam ena in ista. Edino kar bi znalo pri jesenski rezi kočljivo biti, to je gozdni zajec. Ta se časih loti po zimi trsja; on namreč trsju oči izje. V krajih, kjer torej zajci tik druge škode še to delajo, tam se mora iz očitnega vzroka jesenska rez upustiti, če si gornik ne zna od pomoči. Zakaj, ni zlodej! da bo škodljivi glodavec vse oči na vseh rozgvah jednega trsa, če jih jeseni ne odstranimo, si privoščil! Nekaj bo že pustil. Pri pomladni rezitvi se potem že še lahko presodi. Če se pa jeseni reže, se kratkorepcu le nekaj oči na vsakem trsu pusti in nobenemu teh uhel ne bo prizanesel. Tak trs je pač za jedno leto brez ploda, le s trdega na les raste. Jaz doslej take škode še nisem imel. Vkljub temu sem pa brzo-kraku hud nasprotnik. Čeprav ga imam v vseh oblikah v skledi na mizi, iz roke spretne kuharice prišedšega, kaj rad, sem mu vendar že davno kot velikemu nepridipravu kmetovalstva smrtno obsodbo izrekel in sem pri tem ostal neizprosni; pomiloščenja zanj nimam. Čimpreje bo gozdni zajec kmečkim šolarjem le znan po našopancu v prirodopisni zbirki, tem boljše bo za kmeta. Če bi pa do tje se on hotel z maščevanja nad menoj, ker javno povem, kako o njem sodim, v mojo gorico povabiti, skušal bi se škode varovati na vse kriplje, samo da ne opustim jesenske rezi. Bogato obloženo in lahko pristopno mizo bi mu pogrnil! Krog obrezanega trsa bi rožja v zemljo nataknil. Tu imaš, pa žri! In nemara bi ga vkanil. Saj se tako početje pri sadnem drevju kaj dobro obnese. Kdor jeseni pred snegom svoje sadno drevje obreže, strebi in vse te odpadke v sadonosniku na tleh pusti ležati, temu zajec navadno ne bo skorje debel glodal, marveč tega iz snega štrlečega mladiča se bo lotil. Saj ni zarobljen, da bi boljše, finejše pustil, s slabjšim se davil!

No sedaj, ko sem plašljivca vseh plašljivcev po zaslugi ne le okrcal, marveč ga nekako justificiral, sedaj se pa vrnilo k mojim za bledico hirajočim bolnikom v vinograd!

Kakor zdravnik bledečnim ženskam, tako sem tudi jaz svojim bledečnejšem ordiniral železni preparat v obliki železne galice. In pomagalo je. Naslednje poletje je bilo to trsje že precej zdravo. Ker sem pa tako postopanje ponavljal, mi zlatanca trsja se ni uničila, marveč radečega sem si ga ohranil. (Ravnal sem se po Babo.)

Drugi način zatiranja kloroze je: $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$ kg železne galice se pri gnolenju na vsak trs podkoplje; tretji pa, da se jeseni krog trsa nekaj lukenj v zemljo napravi in v nje ravno toliko množico zelene galice natrosi. Vsepeh vseh teh treh načinov zatiranja bledece je čisto dovoljen in enkratna doza (založek) upliva nekaj let. Vendar se pa pri takem ravnanju precej galice porabi in ker vaški trgovci isto od 10 do 20 in več vinarjev kg prodajajo, je isto tudi zelo drago, če si vinogradnik njo ne ve ceneje dobiti. V fabriki G. Winiwarther v Gumpoldskirchenu se dobi žel. galica, če se je najmanj 50 kg kupi, po 5 vinarjev kg.

V novejšem času se je pa nova metoda v boju z bledeco nasvetovala. Jaz sam sem jo že poskusil. In ker se je popolnoma obnesla, hočem naše slovenske vinogradnike z njo seznaniti. O njej piše F. Reckendorfer, vinarški ravnatelj za Spodnje Avstrijsko, to lo: „Francoski govornik Rassiguier je priporočal, naj se kloroza vničuje s tem, da se pri rezitvi nastale rane trsa z 20—30% raztopnino železne galice — zmocijo. Ko sem potoval po raznih vinskih pokrajinah Francije, sem se sam prepričal, da se po tem nasvetu pogosto ravna in povoljne vspehe doseže. V poskušalšču deželne šole za vinarstvo in sadjarstvo v Kremsu sem sam dal leta 1902. dve z renskim rilingom zasajeni gredi ali tabli v novembru koj za tem, ko je trsje listje zgubilo, ravno tako obrezati, kakor se sicer rez spomladi napravi, ter objednem vse rezi na trs s 25% razopimo žel. galice zmociti. To trsje je spomladi 1903 v primeri z drugim znatno pozneje poginilo — z ozira na mogočo spomladno slano je to pa čisto prav — a ni imelo nič prestreljenih rozg, ter so se vsi poganki enakomerno krepko razvijali. Jesenska rezitev torej ni škodovala, se je obnesla. Vrh tega je bilo pa trsje celo poletje 1903 temnozeleno in se je že oddaleč lahko ta zelen listja opazila.“ Dalje navede dva vinogradnika Spodnje Avstrije, ki sta s svojimi bledečnimi goricami ravno tako postopala kot on, ter sta tudi najboljši vspeh dosegla. Ker je pa tako zmakanje po pomladanski rezitvi pri vseh poskusih podalo samo povoljni vspeh in ne prav dober, kakor ga je jesensko vselej imelo, zato Reckendorfer zadnje najbolj priporoča. Vrh se pa isto tako le! Koj ko je trs listja gol in naj si ga jesenski mraz posmuče, se ga pravilno obreže in konci čepekov, reznikov, šparonov in vse rezi na steblo se z 20—30% raztopnino zmocijo. Zato se naredi nekaj litrov take raztopine in se vzame do 30 cm dolga palčica, katere jeden konec je s cunjami liki klopčič ovit. Ta del palčice se v raztopnino namaka in ko je trs obrezan, se z njim vse rezi zmocijo. To opravilo je kaj vspešno in kar je mnogo vredno — stroški so neznatni. Potrebno pa je, da je delavec, ki za rezači to opravlja, v tako obleko in čevlje oblečen, da obojega ni posebno škoda. Zakaj žel. galica jedno kakor drugo razjeda.

Svoje vsekakor zanimivo in poučljivo poročilo sklene Reckendorfer s tem, da je po sedanjih skušnjah Rassiguier-ovo jesensko postopanje, ako se redno in vsako leto napravi, dandanes najboljše sredstvo pri zatiranju trsove kloroze, nastale vsled preobilice apna v zemlji; in on ga vinogradnikom vseh pokrajin priporoča s prošnjo, naj se njega svoječasnno obvešča, kako se je obneslo. S takimi poskusi na najširši podlagi pride se v stan, da se zamore sklepčna sodba o priporočljivosti kakega ravnana izreči.

Pred 4 leti sem čital v nemškem strokovnem listu o Rassiguier-ovi metodi. Koj sem se je v jednem vinogradu pri jesenski rezitvi poslužil. In vspeh bil je čisto takšen, kakor ga Reckendorfer opiše. Zato tudi jaz ta način nastopanja proti klorozi prav toplo priporočam.

Obrtni svet

c. kr. trgovskega ministerstva se je dne 14. tm. pod predsedstvom trgov. ministra dr. Weisskirchnerja prvokrat sešel in se sestavil. Pozdravil je člane obrtnega sveta z daljšim nagovorom minister sam, kažoč na naloge in veliko delo tega zastopstva obrti in male trgovine pri vladi. Naj navedemo iz govora dve mesti: „Kakor se tudi vedno bolj jasno očituje obrtniška politika srednjih stanov v svojem praktičnem namenu, meščanskim pridobitnim krogom varovati njih poklicno samostojnost, tako težko pa je tudi natanko omejiti in določiti njen delokrog. V naglem toku razmer, ki tvorijo celo gospodarsko življenje ene dobe, se ne more nobeno začasno važno gospodarsko-politično vprašanje čisto samo za sebe obravnavati. Saj smo vsi le deli velike celote, in to nam nalaga dolžnost, preko enostranskega stališča, ki ga eden in drugi pridobivajoči stan včasih rad zavzema, upreti pogled na veliko celoto in iskati ono črto, kjer se potrebam posameznika more zadostiti, ne da bi se kršile s tem opravičene koristi drugega. In tukaj se pričinja za nas velika in važna naloga; ker tudi — ne dvomimo o tem — med vami se bodo našla naspotstva, a jaz se pozivam na vašo razumnost in vašo treznost, da se ne stavi v ospredje ono, kar nas loči, ampak da v skupnem delu skušamo najti ono, kar nas druži.“

In dalje:

„Tukaj v tem krogu se moramo spominjati tudi razmer, ki so nastale med delavci. Spoznavamo vendar, da mora biti ena najvažnejših nalog obrti, da si vzgoji dober obrtniški naraščaj. Kaj koristi vse naše delo, kaj vam hasnijo postave, kaj naredbe, če vi in če mi vsi ne delamo na to, da vzgojimo tak obrtniški naraščaj, ki bo v stanu, kar smo mi v težkih bojih pridobili, tudi trajno držati? Kaj vam pomagajo vspehi sedajnosti, če se ne potrudite, to zopet izročiti vašim otrokom in vnukom, in če nimate gotovosti, da je obrtniški naraščaj sposoben obstati tudi še nadalje? Zato ne smemo nikdar prezreti vprašanj, ki se tičejo obrtniškega naraščaja.“

Minister je nato obrtnemu svetu predložil zakonske načrte glede krošnjarstva, glede dela na domu, glede nepoštene tekmovanja, glede gostilničarstva, dalje načrte odredb glede prodaje piva v steklenicah, glede izdelovanja sodavice; načrt spremembe postave o pridobitnih in gospodarskih zadrugah itd.

Obrtni svet je sklenil zahtevati, da se določi število odposlancev obrtnega sveta v železniški svet na 6.

I. slovensko društvo perotinarjev in rejcev vseh malih domačih živali v Ljubljani priredi v soboto dne 5. junija 1909 ob 8. uri zvečer v dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani javno predavanje o perotinarstvu, opremljeno z zanimivimi skioptičnimi podobami, ter drugi dan to je v nedeljo dne 6. junija t. l. ob $\frac{1}{2}$ 10 uri zjutraj v hotelu „Ilirija“ kolodvorske ulice št. 22 v Ljubljani svoj III. redni občni zbor. Na dnevnem redu je med drugim: Pogovor in odobritev pogojev za ustanovitev vzornih društvenih postaj ter pogojev glede umne reje malih domačih živali v istih.

Ker bodeta predavanje in občni zbor velevažnega pomena za nadaljni vspešni razvoj prepotrebne, prvega in edinega slovenskega društva za perotinarstvo in maloživinorejo, vabi odbor vse čl. člane društva in zanimance vse slovenske maloživinoreje, da se predavanja in občnega zbora tembolj zanesljivo udeležijo, ko jim je v to sedaj podana ugodna prilika, ker se je društvo ravno v boljše priročnost svojim članom preselilo iz oddaljenega Tržiča v osrednje naše mile slovenske domovine, v — belo Ljubljano.

Odbor.

u Vojaški dopusti ob času žetve. Dognalo se je, da je imelo lani od moštva v Avstriji in Ogrski 47.000 mož tritedenski depust za čas žetve; 25.000 v to, ostali v onostranski državni polovici. Tudi letos se bodo dopusti dajali, četudi baje z vojaškega stališča dopusti ne vplivajo dobro, ker

se baje iz nekaterih siromašnih krajev vračajo vojaki slabo hranjeni.

Iz političnega sveta.

u Državna zbornica sedaj do binokostnih praznikov nima več sej, ampak se posvetujejo samo različni odseki. To je vladi prav prijetno. Sedaj si skuša na tihem pridobivati nekatere poslance, da bi dobila večino za svoj načrt, naložiti ljudstvu nove davke na rame.

u Češke šole na Dunaju. V Pragi se je ustanovilo društvo „Komensky“ za ustanavljanje čeških šol na Dunaju.

u Proračunski odsek razpravlja te dni o državnemu proračunu. Češki poslanec Kotlač je ostro prijemal finan ministerstvo zaradi nastavljanja uradnikov tam. Od 112 konceptnih uradnikov je 92 Memcev. Med računskimi uradniki je 127 Nemcev, 7 Poljakov in 6 Čehov. Pri ravnateljstvu tobačne režije je od 173 uradnikov 149 Nemcev.

Pri razpravi o proračunu poljedelskega ministerstva je poslanec Ploj opozarjal vlado, da tudi letos na Spod. Štajerskem grozi suša, ki bo oškodovala pridelek krme. Zahteva, da se pravočasno potrebno ukrene, da se bode prizadetim živinorejcem dala — hitrejša in izdatnejša pomoč kakor lani. Opisuje škodo, ki je zadela spodnještajerske vinogradnike, ki še lanskega pridelka vina niso mogli prodati.

Predlaga končno, naj bi se osnovala pri Sv. Lovrencu v Slov. Gor. kobilarna.

u Na Ogrskem še raznih homatij vedno ni konec. Trije možje so (Wekerle, Košut in Just), ki bi radi postali ministerski predsedniki.

u Nemčija ima 12 tisoč 960 milijonov državnih dolgov.

u Angleška se v silni naglici oborožuje. Naročila je vse polno novih bojnih ladij.

u Na Turškem so sklenili preiskavo zaradi dogodkov 13. aprila, ko se je spuntalo v Carigradu vojaštvo proti Mladoturkom. Dognalo se je, da so glavni krivci: odstavljeni sultan Abdul Hamid, prejšnji veliki vezir Kiamil paša, princ Burhan-Eddin in še več drugih odličnih oseb.

Turčija je dovolila Srbiji prevoz orožja.

Rusija prodira s svojimi četami v Severni Perziji vedno bolj. — Pred mestom Urnia ima že zbranih 20.000 mož.

Cesarica baje postane kneginja Chotek, soproga prestolonaslednika Franca Ferdinanda. Ob svoji poroki je moral prestolonaslednik podpisati nek reverz, v katerem je stalo, da njegova soproga ne more postati avstrijska cesarica. Ker pa bo na Ogrskem proglašena za kraljico in je plemstvo za to, naj bi postala takrat obenem avstrijska cesarica, delajo baje zdaj v višjih krogih na odstranjenje dotičnega reverza.

u Nepotrjen zakon. Cesar ni potrdil zakona Axmann, ki ga je sklenil nižjeavstrijski deželni zbor, s katerim zakonom bi se proglasila nemščina kot edini učni jezik na vseh šolah po Nižjem Avstrijskem.

u Stoletnice bitke pri Aspernu so po celi državi slovesno praznovali dne 21. tm. Ta dan je namreč l. 1809. avstrijska armada pri Aspernu premagala francoskega cesarja Napoleona. Stoletnice bitke pri Wagramu dne 5. in 6. junija menda ne bomo slavili. Ta dva dneva leta 1809. nas je namreč Napoleon zopet natepel.

Na Saksonskem se leto za letom nazeljuje iz sosedne Češke vse polno

Čehov. V zadnjem času je poskočilo to priseljevanje na 400%. Čehi so hoteli imeti tam tudi svoje šole, odnosno so si ustanovili zasebne češke šole. Sedaj je pa saksonska vlada vse te šole iz narodnih vzrokov prepovedala.

u Rusija. Vlada uvede nemščino na vse višje šole. Naredba stopi l. oktobra 1910. v veljavo, tako poročajo nemški listi.

u Za nova vseučilišča. Zastopniki slovanskih strank v proračunskem odseku so se pogajali o resolucijah za ustanovitev novih vseučilišč in sicer: za drugo češko, za slovensko, rusinsko in italjansko vseučilišče ter za spopolnitev poljskih vsenčilišč. Nadjati se je, da bodo vse slovanske stranke glasovale za to resolucijo in da dobi v zbornici večino.

Dopisi.

u Iz šmarskega okraja. O „sijajni“ zmagi sanjarijo klerikalni kolovodje po „Slov. Gosp.“ Naj imajo veselje in naj se navzijejo zmagepijanosti. Vrečko je torej rešitelj in mesija šmarsko-rogaškega okraja v dež. zboru. Čez 6 let se bomo zopet videli in bomo zopet vprašali Vrečka čisto po „paunkšk.“ kaj nam je dobrega prinesel iz deželne zboru. Samo to mu tudi že danes povemo, da s pavjim perjem naj ne hodi med nas. Toliko politično zreli smo mi zavedni kmetje danes že tudi, da zasledujemo pol. življenje in delo poslancev. In prepričani smo, gospod urednik, da bote nam pridno šli na roko ter nam v našem ljubem „Narodnem listu“ vedno vestno poročali o deželnem zboru. Gotovo nam boste tudi vsikdar povedali, če bo Vrečko. v dež. zboru — govoril. Pravijo zdaj po „Slov. Gosp.“ da je „kmečka volja“ zmagala. No le poglejmo! Oni imajo v vsakem farovžu svojega agitatorja; ti agitatorji so letali od hiše do hiše, popisali vse glasovnice; na dan volitve so stali pred volišči in vsak je moral pokazati glasovnico; kdor ni imel „pravega“ kandidata napisanega, pa so mu ga napisali „gospod.“ V nedeljo pred volitvo so z vseh prižnic grmeli, da se mora voliti „vernega“ človeka, da je vera v nevarnosti, da stori smrten greh, kdor voli nasprotno itd. Ni vrag, da bi tako sredstvo ne pomagalo. In na križev pondeljek še procesije — potem pa vse ovčice na volišče — in glejte, tako je zmagala „kmečka volja.“ Ej prijatelji, mi se smejemo! Pa še prav iz srca!

Le poglejmo številke: Rogaško—šmarski okraj ima 2231 volilcev. Volitve se jih je udeležilo prilično 1350. Udeležilo se torej ni volitev 40% volilcev. In pomislimo, da so klerikalci spravili na volišče vse, kar so imeli. Pa recimo, da bi bili v vsaki občini spravili še 5 ljudi na volišče, bi dalo to 165 glasov. Kaj pa ostali volilci? Kje so ostali? — Doma. Zakaj? Eni, ker so se z bali klerikalnega sovraštva, drugi, ker so imeli nujne opravke izven občine (sejmi), tretji, ker se niso hoteli zameriti župniku, ki bi jim pogledal glasovnico, itd. itd. Gotovo je, da bi se bilo, ko bi ne bilo klerikalnega nasilstva, ampak poštena in dostojna agitacija, brez pregledovanja in popisovanja glasovnic, spravilo v vsaki občini povprečno vsaj po 10 naprednih glasov več, kar bi dalo najmanj 330 glasov več. In potem bi si bil Vrečko lahko pogledal svoj mandat.

In kaj sedaj? Ali naj zaradi izida vržemo puško v koruzo in se vržemo v naročje duhovski komandi? Ne, mi napredni kmetje vstrajamo. Delali bomo

v zvezi z vsemi, ki nam hočejo dobro, naprej za prosvitljenje našega ljudstva. Tudi v šmarskem okraju se je začelo daniti, in bodoča leta bodo posvečena najkrepkejšemu gospodarskemu delu. Poleg tega dela pa mora iti delo za izobrazbo našega ljudstva. Pritegniti moramo našo mladino, pokazati ji moramo pot, po kateri naj hodi, da bo kmečko ljudstvo v našem okraju začelo bolj prosto dihati.

Veselo naprej!

u Iz brežiškega okraja.

Dovolite, gospod urednik, da Vam napiše nekaj vrstic priprost kmet. Po volitvah smo. Hud je bil boj, ki smo ga bili posebno mi zavedni kmetje v brežiškem okraju. In pri volitvah smo se držali dobro, pa bi se bili lahko še boljše. Večina je bila v našem brežiškem okraju za našega kmečkega kandidata Malusa. Poznamo ga kot moža, ki mu je na srcu naša korist. Škoda, da so naši sotrpini kmetje v kozjanskem in tudi v sevniškem okraju še tako globoko v temi, da niso spoznali pravega ugodnega trenutka, ko bili lahko svojega človeka poslali v deželni zbor. Pa saj vemo: „gospodje“ iz farovžev so šli od hiše do hiše, in smrtnih grehov za tiste, ki ne volijo Jankoviča, je kar deževalo. Kateri ne posebno izobrazjen kmet se ne ustraši takih groženj? In pa gospodu se zameriti? Bog ne zadeni! Pa bomo kmetje sami sčasoma prišli do spoznanja. To spoznanje bo bitko in morda — prepozno. Mi pa, ki delamo za napredek, vstrajamo v kljub temu, da tudi tokrat nismo prodrli, pri našem delu za politično osvoboditev kmečkega ljudstva izpod komande gotovih gospodov. Mirno in trezno bomo delovali tudi zanaprej. Dobro vemo, da bo mnogo neznačajnežev šlo iz naših vrst k nasprotnikom: češ tam je boljše. Nič ne dene. Naj se zrak scisti. O priliki Vam sporočam kaj o naših razmerah.

Naprednjak.

u Bizeljsko. Sprejeli smo sledeči dopis, ki ga zaradi njegove zanimivosti sporočamo tudi cenj. našim somišljenikom: „Za ves svoj trud imam zadoščenje, da je naša in da so sosedne občine Kapele, Dobova, Bojsno, Pišce, Št. Peter, Sedlarjevo krepko stale za dobro stvar. Stoterno jim hočem povrniti to iskreno prijaznost. Bizeljanci so dali meni 118, dr. Jankoviču 5 glasov. Ako pomislim, da so vsi drugi moji, bi jih objel veselja. Zadoščenje za svoj trud pa imam tudi pri nasprotnikih, ki so povsod javno izjavili:

„Mi nimamo ničesar proti vam, niti najmanj vam ne moremo očitati, z odprtimi rokami bi vas volili za našega poslanca, samo ko bi bili od naše stranke.“ Ali vam je več za strankarsko strast nego za napredek? Ali ne trpi že preveč naše ubogo ljudstvo pod črno suknjo, v katero se skriva? Ali vam je več za strankarski boj nego za povrnitev blagostanja, po katerem hrepenimo? Narod, ki si se zdaj dal preslepiti, ko se ti je reklo: hečeš dobro? — ne; — hočeš slabo? — da!

Ali moreš svoje dejanje opravičiti, ker si oblatil sebe, ko si odvrigel kmeta? Kadar ti bode voda v grlo tekla, boš še le klical pomoči in če jo tudi prizoveš, te bo stala mnogo več, kakor sicer.

Tisočkratna zahvala vsem mojim volilcem za odlično priznanje. Ker zdaj ni upati pomoči od zgoraj, se hočemo združiti, se zanaprej o naših narodnih koristih skupno pogovoriti in postati si edini, da bomo šli v povzdigo kmetijstva složno naprej brez ozira na levo in desno. Pokazati hočemo celemu svetu, da smo močni in da hočemo postati kulturni narod.

Prijavite nam vse naše drage somišljenike in sotrudnike, da jih bomo na poučne sestanke vabili, ter si čisto drugo ravno črto zagotovili.

Delati moramo tam, kjer že imamo večine, delati pa posebno tam, kjer imamo šele posameznike.

Z lepimi pozdravi

Ivan Malus.

u Hrastnik. Volitve v Hrastniku so se končale še s hujskim porazom klerikalcev, kakor kedaj prej. 7. tm. je dobil Pišek — 19 glasov, napredna kandidata 417, 17. tm. sta dobila klerikalca po 8 in 9, naša po 52 glasov. Menda ga ni kraja, kjer bi imela duhovniška stranka tako malo zaslombe kakor v Hrastniku. Vrlo dobro so se držali naši kmetje iz Čuč, Praprotna, Pleskega i. dr. Čast jim! Vstrajajmo še nadalje, končno moramo zmagati in takrat nastopijo boljši časi. — Tudi na Dolu pri Hrastniku, ki je bila doslej najtrdnjša opora klerikalcev je dobil v splošni skupini Pišek komaj, komaj večino in tudi 17. t. m. jim je slabo kazalo. Z najostudnejšo agitacijo sta si priborila fajmošter in kaplan večino. Videli smo kaplana kako je vlačil naše volilce v svoje stanovanje (ki je v istem poslopu kakor voliščel), kako jim je trgal glasovnice in delil druge. Nek volilec, ki je imel že napisana naša dva, je prišel z novo glasovnico in — s kaplanovo legitimacijo. Ali ne smrdi to po goljuhi? Hrastničanje, ki so malone največ pripomogli k stavbi cerkve, pravijo, da naj zanaprej župnik in kaplan vozita pesek in apno. Tako je tudi prav.

u Z dežele. Ko sem šel te dni po opravkih na deželo, sem slišal mimogrede v dveh farovžih glasno žvrgolenje in pinkanje s kozarci. Vprašam kmeta, ki je prišel za menoj, kaj pomeni to veselje po farovžih. On mi odgovori: „Al' ne vejte, da praznujejo zmago! „Kakšno zmago?“ ga vprašam. Kmet: „Vsi tisti so poslanci, katere so duhovniki hoteli imeti.“ Jaz: „Kaj ste pa vi volili?“ Kmet: „Tudi tiste, saj mi babu ni dala miru, pa še fajmošter so k nam prišli, pa so napisal tist cegelec. O saj če bi bilo po mojem, ne bi bilo tako! Dve leti že fajmoštra ni bilo pri nas, a zdaj so pa prišli, pa še kak' prijazni so bili, posebno žnjo. Drugače pa, kadar so kaj hoteli, sem moral vedno jaz doli k njim. Dobro še vem, kako dolgo sem enkrat čakal v lopu zraven psa na gospoda, ki so notri pili in „karte špilali.“ — Takrat sem pač premišljeval, kako gre takim gospodom dobro; z vsem ga mora preskrbeti ubogi kmet, dela nima nič, tisto dobro plačano mašo zjutraj — opravi. potem pa lahko ves božji dan leži, pije, je in v kočiji se lahko vozi. Nam kmetom je pa čez dalje slabše, pa zmirom duhovniki komandirajo pri vladi.“ Jaz: „Le čajte, zdaj ko so vsi klerikalni poslanci zmagali, zdaj vam bodo začele rožice cvesti, tako dobro se vam bo godilo, vse bo cenejše, davki manjši, posebno Čepur, ker je sila „kšajt“, ta se bo za vas postavil.“ Kmet: „Ja, . . . se bo!“

u Zreče. Kaj pomagajo vsi strogi §§, navedeni v izkaznici (legitimaciji), ko se pa prižnice, spovednice in farovži za nje najmanj zmenijo.

Predzadnjo nedeljo in tudi še v pondeljek kot na križev teden po procesiji se je skoro na vseh prižnicah sv. evangelje večidel v volilno agitacijo porabilo.

Tako je med drugimi župnik v Zrečah v nedeljo pridigal: „Vsak, kdor jutri ne bo Novaka volil, stori velik smrten greh, ki mu ne bo lahko odpuščen.“ Razume se, da se takšne grožnje vsak priprost, lahkoveren, nerazsoden in tako boječ kmečki človek

ustraši in, hočeš nočeš mora voliti, kakor se mu ukaže!

Nas sicer ta zadeva toliko ne briga, ker proti Novaku itak nismo imeli kandidata, naznanjamo Vam to le kot eden izmed nešteti slučajev, kako je duhovščina z naravnost nasilnimi sredstvi delovala na volilce in se očitno pregrešila proti § 5. vol. zakona.

Čudno je pa tudi, da se je duhovščina tako bala nemškutarja Kresnika.

u Mozirske okolice. Dovolite g. urednik, da tudi jaz kot napreden kmet nekaj poročam, da zve svet, s kakimi sredstvi so razni klerikalni kijevci delali ob volitvah za Terglava in Benkoviča.

Četovodja teh je seveda mozirski Cesar, ki caruje nad trojico Vasle-Lekše, Breznik. Ta Cesar si je v svoji modrosti dovolil dne 17. maja po procesiji, ki je bila na Brezje, nam kmetom pridigovati, ako vsi enoglasno volimo Terglava in Benkoviča, nam boče g. Vasle 10 litrov vina kupil oziroma dal (priče na razpolago). Seveda je pri tem vjel nekaj nezavednih kmetov. Gospod Cesar, vi pa, ki ste eden teh izobrazjenih, kakor se sami radi nazivate, ali ne veste, da je tako postopanje kaznjivo in vam lahko zato višja oblast preskrbi v Gornjem gradu za par tednov prosto stanovanje in hrano?

Drugi tak nazadnjak je gostilničar Vasle, kateremu hudomušni ljudje pravijo, da je kot strešni petelin, ki se suče, kakor veter piha. Ta Vasle napada vse, kar je napredno, zraven pa se izgovarja, da je nedolžen kot mlado-jagnje, povrh pa hoče celo mozirsko okolico komandirati. Stvar je pa taka, g. Vasle, da kmetje pravimo: ne boš, Jaka, ker se na vašo častno besedo prav nič ne zanesemo. Dovolj jemo se vas pa vprašati, če sploh veste, kaj je častna beseda, ker ste jo že tolikokrat prelomili, kar vam lahko izpričamo.

Tudi razni Lekšeti vznemirjajo nas kmete, pa zapomnijo si naj, da od nas živijo in če jih mi ne bomo podpirali, jo bodo kmalu odkurili iz Mozirja v gore kozle past. Svetovali bi le tem gospodom, naj gredo vsi skupaj na binkoštno nedeljo v cerkev boga prosit, da bi jim več razumnosti podelil.

Kaj več prihodnjič.

Zaveden kmet iz mozirske okolice.

u Iz Žetal. „Visokemu“ odborniku v Čeremožu iz Slatine hvala lepa za ujudnost, da sem bil zbrisan od društva tam, saj sem še v načelstvu doma v Žetalih pri vseh društvih, pri katerih se bo tebi zgodilo enako. Drugič Bog plati, da si mi včasih posodil denar, kar se hvališ v Gospodarju št. 20; da me pa imaš za doktorja zgube, pa dokazi, kdo je pri meni kaj zgubil. Slednjič mi očitaš, da sem bil jaz dopisnik zoper tebe v zadevi, o kateri prej niti znal nisem, kot sem jo že tiskano bral. N. pr. kaj je meni znano od Širca, od 8% obresti, od surovosti, od pretepanja, od županskega stolca? Akoravno je volilno nasprotje bilo med nama, tako daleč pa vendar nisem šel, da bi kaj sličnega pisal; prej bi ti čez me, kakor si ravno ono brez povoda. Vedi pa, ako me še nadalje kaj takega dolžiš in priimke daješ, bom prijel za pero in takrat boš videl, da znam jaz tudi pisati. Cenjeno uredništvo prav dobro ve, da jaz nisem pisal dotičnega dopisa, in bo to vsak čas rado potrdilo.

Brez zamere odkritosrčni

„Dr. Zguba.“

u Kapele ob Sotli. Krasno, vedno lepše. To leto so se gotovi ljudje menda zakleli, da nas nepresta-

no vznemirjajo. Žuga, preti se nam s časnimi in večnimi kaznimi, med katerimi igra največjo ulogo pekel. In ker smo volili moža iz naše srede, ne pa onega, ki so nam ga duhovni priporočali, zato smo vsi brezverci. So li menda misijonarji zato prišli k nam, da bevskaajo nad nami kot nad psi? Na ta način se ljudi nespreobrača. Slednji dan je politika na krožniku. Vpije pa se nad nami, kot da nismo razsodni ljudje in da imamo kosmata ušesa. Zabavlja se čez vse, vse smo že bili, samo človek ne, ženske pa celo hlevske metle za . . . pometati. Za kogar veste, da sv. misijona ni vestno opravil, tega ne pogledjte več, temu se ni treba odkriti, ker takim bo Bog na sodni dan rekel: „poberi se prekleti v večni oganj.“ Toraj, komur se ni zljubilo poslušati političnih hujskarij in različnih drugih budalosti, s tem torej ne sme po njihovem mnenju nihče več občevati. Pa so se precej zmotili častiti gospodje misijonarji. Pa kaj še to; kar je danes povedal, je drugi dan pobijal. Kmalu nato se je obhajala velikanska sprava, pol ure je klenkalo na treh krajih, češ, neprijatelja podajta si roke! Najprej se pridiguje: ne pogledj ga, ne občuj več z njim! a kmalu nato pa: podajte si roke! Gospodje, ali ste se s pametjo skregali?!

No, nič ne dene. Za eno stopnjo smo bližje nebeš. Samo to dvomimo, da je tudi mladina in to celo šolska pridobila kaj za nebesa, kajti večina propovedi je bilo ošoljenih, a se ni preje oznanilo, je li propoved za odrasle ali za mladino. Tu se pogledjte, tu! Ali se ne pravi to ruvati iz nežnih src blagi čut, čut do dobrega?

Če pa naš župnik misli, da bo srca faranov pridobil na ta način, ga zagotovimo, da doseže ravno nasprotno. Ali se ne bi on lažje in lepše pomenil s Kapelčani, katerih lastnosti gotovo že pozna, kot da pokliče stranske duhovnike, ki (kakor smo uvideli) godejo samo o politiki, ter tako hujskajo ljudi drugzega nad drugzega. Po njih mnenju postava ali zakon ni nič, samo to bi se moralo zgoditi, kar želijo oni. Seveda ste Vi istotak, ker pustite, da se kaj takega pridiguje. Če smo morebiti še za sto let za drugimi narodi, pa nočemo biti za 200 ali 300 let. Ko bo pa čas občinskih volitev, nam naklonite še en misijon, morebiti Vas tedaj izvolimo za župana!

Spoštovani volilci narodne stranke!

Okoli 6000 (šest tisoč) glasov ste skupno oddali za nas kot kandidate narodne stranke v kmečkih občinah, v trgih in v mestih na Spodnjem Štajerskem. S tem častnim številom ste pred celim svetom dokazali čilo moč napredne narodne misli v naši deželi. Vaše nam izkazano zaupanje cenimo mi in narodna stranka tem višje, ker vemo, da se je za nas izreklo obenem 6000 najizobraznejših in najzavednejših naših rojakov. Da nismo bili vsi izvoljeni, pripisovati je krivičnemu volilnemu redu in nasilstvu klerikalne stranke. Vkljub temu vstrajamo mi in vstrajajte tudi Vi, naši čislani volilci zvesto v boju za zmago načel narodne stranke v celi deželi. Najsrčneje se zahvaljujemo Vam volilcem in vsem, ki so se naravnost junaško borili za nas v volilnem boju.

Celje, 26. maja 1909.

Ivan Rebek, dr. Guido Sernec, Fran Brinar, Ivan Malus, Maks Berlig, Franc Goričan, dr. Rihard Karba, dr. Anton Božič, dr. Vekoslav Kukovec.

Stajerske novice.

v Volitev v skupini slovenskih trgov dne 24. tm. je končala s sijajno zmago slovenske napredne misli. Dobil je napredni slovenski kandidat dr. Kukovec 405 glasov, klerikalci dr. Medved 290 glasov. Krasno so glasovali nekateri trgi, kakor Žalec in Središče. O tem poročamo tudi še na drugem mestu. Razmerje glasov v posameznih krajih je sledeče: Gornjigrad (Dr. K. 24, dr. M. 20), Mozirje (dr. K. 20, dr. M. 12), Ljubno (dr. K. 7, dr. M. 17), Brašlovče (dr. K. 14, dr. M. 15), Vransko (dr. K. 27, dr. M. 18), Žalec (dr. K. 54, dr. M. 2), Št. Jurij obj. ž. (dr. K. 18, dr. M. 8), Šmarje (dr. K. 31, dr. M. 9), Rajhenburg (dr. K. 10, dr. M. 15), Središče (dr. K. 126, dr. M. 4), Veržej (dr. K. 12, dr. M. 37), Studenci (dr. K. 48, dr. M. 48), Kozje (dr. K. 14, dr. M. 24). Razumnost in značajnost slovenskega tržanstva je ta dan pokazala klevetnikom dr. Kukovca in narodne stranke, kako zna ceniti pošteno narodno delo, in da noče oguljenih napitniških fraz kakęga „samostojnega“ klerikalca, da pa tudi noče kakęga v lepo usnje zavitega „starega narodnega programa“, o katerega izvrševanju dozdej pri dr. Medvedu še ni bilo ne duha ne sluha. Klerikalci so delali tudi proti dr. Kukovcu z vso paro in vse duhovništvo je bilo na nogah. Lagali so, da se je kar kadilo, a vsa njihova gnusna sredstva je obsodilo zavedno slovensko tržanstvo. Pomilujemo pa tiste, ki so se dali zapeljati in zlorabiti. Maščevanja ne iščemo in smo prepričani, da bodo tudi zaslepljenci in strahopetniki po naših trgih tekom časa uvideli, kako abotno so postopali, ko so se dali ustraševati in so deloma volili nasprotnika slovenskega meščanstva, deloma pa se na lepe obljube ali pa tudi grožnje, namesto da so šli na volišče, odpeljali v vinograde, v Zagreb itd. To niso značajni, trdni in odločni, ampak bojazljivi omahljivci. In čim prej ti obrnejo hrbet narodni stranki, tem boljše za — njo. Mi hočemo v naših vrstah jeklenih in odločnih značajev, ki gredo za načela tudi skozi ogenj. Našemu prvoboritlju in voditelju dr. Kukovcu, ki ne bo samo zastopnik slovenskih trgov, ampak vsega naprednega slovenskega ljudstva na Spodnjem Štajerskem, pa v imenu kmečkega ljudstva naše iskrene čestitke. Ščunka bo takorekoč med slovenskimi poslanci, in prepričani smo, da bo svojo nalogo kot zastopnik naprednega Slovenstva v polni meri znali izvrševati, da bo pa tudi vestno nadzoroval „delo“ klerikalnih „veleumov“, ki bodo v Gradcu „zastopali“ naše ljudstvo.

d Spodnještajerske volitve in kranjski naprednjaki. Iz Ljubljane se nam piše: Izid volitev v kmetijskih občinah na Slov. Štajerskem med kranjskimi naprednjaki ni nikogar iznenadil. Mogočni volilni boj nas je veselil, saj je v tem jamstvo, da v težavnih razmerah bojujete osebno skrajno nehvaležen boj z mladeniškim ognjem. Mi na Kranjskem dobro poznamo vsa nasprotniška sredstva, ves tisti aparat, ki ob volitvah pritiska na ljudstvo. Manjšine, ki jih je izvojevala mlada narodna stranka, so častne, ker je tudi upoštevati, da se cela vrsta naprednih veljakov drži silno rezervirano in nemarno. V nastopu celjskega vodstva narodne stranke je nekaj, v čemur je bistvo in jamstvo bodočih uspehov: velika požrtvovalnost, ki vzbuja povsod občudovanje in iskreno prijateljstvo. Pred nastopom narodne stranke sploh ni bilo pravega naprednjaštva na Štajerskem, da, naši voditelji so iz ozirov

na skupne narodne interese povsod sistematično vadili ljudstvo v tem, da morajo v duhovniku videti tudi političnega vodjo. Kar smo sami v napačnem umevanju slogę gojili skozi leta, to se v dveh letih delovanja mlade stranke ne iztrebi. Smešen je triumf ljubljanskega „Slovenca“, češ, zdaj bo konec „Narodnega Dnevnika“ in narodne stranke. Mi pa vemo dobro, da bo odgovor te žilave mlade stranke — nadaljevanje boja za narodne vzore in proti klerikalizmu do zmage.

a Izvolitve klerikalnih kandidatov v kmečkih kurijah se veseli celjska „vahtarica“. Že ve po dosedanjih skušnjah v državnem zboru, zakaj. Nam, ki smo si zapisali po lastnih besedah „vahtarice“ odločen boj vsemu nemštvu na Spod. Štajerskem na svoj prapor, seveda nemškutarski iistič privošči neuspehe. To le škodoželjnost smo sicer Nemcem 14. maja že vnaprej poplačali. Klerikalcem pa častitamo na veselju in sramežljivem priznanju „vahtarice“! G. dr. Medved kot katoliški duhovnik je bil nedvomno zelo vesel priznanja protestantskih zaveznikov.

a Iz slovenjgraškega okraja nam pišejo o volitvah: Udeležba je bila v nekaterih občinah sramotno slaba. Dočim so spravili duhovniki zadnjega svojega moža na volišče, so šli naši možje, ki ne poznajo železne strankarske discipline, po drugih opravkih. Zadnje dni je bilo vobče tod vse polno kranjskih duhovnikov; v nekem farovžu v marenberškem okraju jih je neko noč ležalo kar sedem naenkrat. Kaj čuda, da smo vsled znanega strahu in rešpeкта pred hujskajočimi duhovniki propadli! Klerikalni listi bodo seveda pisali, da so zmagali kmetje. Nemci so bili vsi proti nam in so agitirali za Kališnika ter zlasti za Verstovška. Godile so se tudi po posameznih občinah nezaslišane volilne sleparije in agitiralo se je tako nesramno, da smo prisiljeni vložiti več kazenskih ovadb.

C. kr. okrajni glavar Poigher je seveda šel na roke klerikalcem. To je tista nepristranost političnega uradnika! Največje in najhujše klerikalne agitatorje (glej Pečnik, Krohne) je imenoval za volilne komisarje; ti so seveda gled li, da so volitve sami brez komisije opravili. Günther, načelnik okr. zastopa slovenjgraškega, ki je v mestu agitiral za nemškega nacionalca Krala, je sedaj izrabil razdelitev sena in slame, katero podporo je dosegel Ježovnik, in porabil za agitacijo v prilog kmečki zvezi. Narodna stranka ne stori nič za kmeta, to podporo je dosegla kmečka zveza itd. V Št. Vidu je razburil župnik ljudstvo tako proti šoli, da traja že nekaj tednov šolska stávká; tudi to je služilo za agitacijo. No, vkljub temu se bodemo tu naprednjaki držali naprej, zaupajoč v svojo pravično stvar. Živeli!

d Klerikalcem primanjkuje denarja za ogromne stroške zadnjih volitev, zato že napovedujejo večje berachenje „vpriid obmejnim Slovincem“ — ali kakor je stvar pravilnejša, vpriid svojim listom in volilnim stroškom. To v vednost onim, od katerih bi se morebiti skušalo izmamiti kake zneske.

o Klerikalci in volitve v dvojezičnih mestih. Dne 2. aprila je poročalo glasilo klerikalne stranke „Straža“, da mariborski duhovniki tudi v ponemčenih mestih nočejo nič vedeti o skupnem slovenskem kandidatu. Dne 4. m. m. je dr. Gvido Serneć na glavnem zboru narodne stranke izjavil, da prevzamę v tem smislu kandidaturo kot slovenski napredni števeni kandidat in pričakuje, da bodo klerikalci s svoje strani izkazali, koliko glasov oni štejejo. Klerikalci pa v teh mestih in trgih niso niti z mazincem ganili, ampak

so se bojevali le zoper Slovence dr. Kukovca v slovenskih trgih. „Straža“ dne 21. t. m. milostno objavlja, da bodo tudi klerikalci dr. Serneća volili, če izjavi, da ni kandidat nar. stranke in se je isto dr. Serneću osebno naznanilo. Ker je pa tudi to bila le past za dr. Serneća in narodno stranko, se na prvotno zavzetem stališču s strani dr. Gvidona Serneća tudi v zadnjem hipu kaka sprememba ni smatrala niti iz narodnega niti iz strankarskega stališča kot primerna.

u V novem deželnem zboru bo 49 nemških naprednih, 18 nemških klerikalcev in 2 škofa, 12 slov. klerikalcev, 5 soc. demokratov in 1 slov. naprednjak.

u Klerikalci in narodno-obrambno delo. Na drugem mestu poročamo, da duhovniki niso niti s prstom ganili za slovenskega števenega kandidata v takozvanih nemških mestih in trgih dr. Gv. Serneća. V očígled temu dejstvu je pač naravnost smešno, ako duhovniška mariborska „Straža“ piše, da bode duhovniška stranka začela zdaj po volitvah z „narodno-obrambnim“ delom. Klerikalci poznajo „narodno-obrambno“ delo samo tam, kjer je kaj za njihovo stranko pridobiti. Samo žal, da povsod, kjer se klerikalci s strankarskega stališča lotijo tega „dela“, Slovenstvo nazaduje. Ako želijo, jim to na vzgledih dokažemo.

u Splošen izid volitev z dne 24. maja. Volila so mesta in trgi ter obe trgovski in obrtni zbornici. Izvoljenih je na Zg. in Srednjem Štajerskem 18 nemških nacionalcev, 2 sta v ožji volitvi, pa bodeta izvoljena; na Sp. Štajerskem je izvoljenih 7 nemških nacionalcev in 1 narodni Slovenec (dr. Kukovec). Iz trgovskih in obrtnih zbornic je izvoljenih 6 nemških nacionalcev.

b V Veržuju je število klerikalnih glasov tako visoko zaradi tega, ker sta gg. dr. Kovačić in Medved izrabila za agitacijo krajevno vprašanje glede paše v obč. gozdih.

b Središče. Nikdar se še ni Središče tako sijajno držalo, kakor pri volitvah dne 24. t. m. 135 volilcev je bilo vpisanih, 2 sta od časa razpisa volitev umrla; volitev se je udeležilo 130 volilcev. „Pernatih“ glasov smo imeli 126, „kosmate“ pa 4. Volilci so splošno izražali veliko bojazen pred — medvedom. Napetost med prebivalstvom je bila velika, povečana še v soboto zvečer, ko sta prišla po trudapolni agitacijski poti v naš trg „poslanec“ Ojzmeć in bivši naš kaplan Kozel. Ljudje so govorili, da je kozel medveda gonil. Visokoista sta jo morala s svoje trnjeve poti prek plotov pobegniti v farovž. Tri Marijine device in dva nezrela pobića sta se trudila par dni in — noći, pa vsi so spravili komaj — 4 kosmate. Kozel je moral biti jako vesel tega izida ko je videl sadove svojega „plodonosnega“ dela. Naši agitatorji — slava jim! — so izvršili svojo dolžnost tako odlično, da se lahko iz drugih krajev žredo k nam učiti, kako se napravi, da se udeleži volitev — 98% volilcev. Ko se je izvedel izid volitev, je zavladalo v trgu splošno navdušenje in strelji pozno v noć so naznanjali celému spodnjemu delu ormoškega okraja zmago razuma in napredne misli v slovenskih trgih. Vas pa, vrli središki tržani, pozivamo, da pokažete tudi v bodoče pri vsaki volitvi tako odločno svoje narodno in napredno mišljenje! Slava Vam!

o Središče, Žalec, Šmarje in Vransko odločujejo. Klerikalcem smo že v naprej povedali, da že 4 trgi: Središče, Žalec, Šmarje in Vransko sami odločujejo o napredni zmagi. Ni se jim zdelo verjetno. Številke pa vendar kažejo, da imajo ti 4 trgi 238 na-

prednih glasov, dr. Medved je pa v 13 trgih skupaj dobil komaj 229 glasov. Zdej je jasno, zakaj so klerikalci hoteli Središče iz skupine slovenskih trgov izključiti.

o Čast Žalec! Zavedni žalski tržani so glasovali kot en mož za dr. Kukovca. Udeležba pri volitvi je bila tako živahna, da so bili ob 9 uri dop. oddani že skoraj vsi glasovi. Vsa agitacija obeh kaplanov, organista in mežnarja, kateri je ponoći s kaplanovo palico trgal dr. Kukovčeve lepake raz stene, je bila zaman. Zaman je bilo tudi, da je celo ženska služinčad iz klerikalne novoceljske graščine pri belem dnevu trgala dr. Kukovčeve lepake, vsled česar je že vložena kazentera je naš kandidat dosegel več kot ska ovadba. Volitev, 24. maja, pri ka-98% oddanih glasov, je najboljši dokaz, da med našim naprednim tržanstvom ni mesta za klerikalno agitacijo. Kakor se je doseđaj, tako se bode tudi v bodoče širila napredna misel iz našega trga po Savinski dolini. — Žalskim tržanom, našim vrlim soboritljem čast in slava!

b Za „samostojnega kandidata“ Medveda so razširili klerikalci lepake, na katerih „samostojni volilci“ obojajo „bratomorni boj med slov. strankama“ na Spodnjem Štajerskem. Ker so ti „samostojni volilci“ klerikalci — eto sodbeo vašem delu, gg. dr. Korošec in tovaršija!

d V Rajhenburgu so volili nemškutarji, celo znani súdmarkovci — dr. Medveda. Slava njegovemu „narodnemu“ programu!

o Obsojeni Terglav. Vranski tržani so imeli 25. t. m. veliko zabavo. Pred okrajno sodnijo na Vranskem se je namreč zagovarjal „poslanec“ Terglav, ker je v znani polzelski gostilni ozmerjal dva gospoda z „ušivimi pobi“ in drugimi takimi priimki, ki kažejo, da bode še iz Terglava vendarle zrastel katoliški parlamentarec. Morda je že kaj slišal zvoniti o Bielo-hlaweku. — 25. t. m. je bil sicer ta mogočni gospod precej pokoren in je zgrevano priznal svoj greh. Zagovarjal ga je kolega Benkovič. Terglav je bil konečno obsojen na 50 kron globe ozir. 5 dni zapora. Med obravnavo se je zvedlo, da je pel Terglav v gostilni s svojo družbo pesem: „Čuk se je oženil.“ To je bilo gotovo razaljivo in pohujšljivo za katoliške mladeniče in kaplane „orle“ p. d. čuke, kateri so se toliko trudili za njegovo izvolitev. Hvaležnost pač ni običajna niti pri priznanu odličnih braniteljih vere in morale.

d Dobrodelni nameni nemških spodnještajerskih hranilnic, ki jih vzdržujejo Slovenci. Ravnokar čitamo v nemških graških listih, da je okr. hranilnica v Konjicah podarila kot jubilejni dar 1000 K (beritisoč kron) „Südmarki“ za nemškega otroka (für das deutsche Kind). — Glejte slovenski kmetje, ki nosite po nepotrebnem v nemčurske zavode svoj trdo prislužen denar, dasi imate tam dva slovenska denarna zavoda, kako se skrbi za vašo deco!

d Uspehi klerikalne gospodarske organizacije. Na drugem mestu poročamo, kak znesek je darovala konjiška okrajna hranilnica „Südmarki“ za nemškega otroka. Nemalo krivdo imajo tisti „častiti“ gospodje, ki so hujskali svoj čas proti stari slovenski trdni gospodarski denarni postojanki v nemčurskih Konjicah ter ji ustanovili popolnoma nepotrebno konkurenčno posojilnico. Torej, kjer se prepirata Slovenca, po krvi in rojstvu brata, tam se jimá roga Nemeć, ki si pri tem polni žepe in zraven še daje slovenski denar v nemškonacionalne namene.

o Iz ormoške okolice. Med mnogimi drugimi škodljivci nastopile so letos v vzhodnih občinah našega okraja drzne gosenice v toliki množini, da se jih ne moremo obraniti. Prišle so lani iz sosedne Ogrske. Nekateri ljudje so jih pobirali in še jih pobirajo, a zmiraj jih je več, kakor bi rastle iz zemlje. Sadno drevje in hrastovi — vse je golo ko po zimi. Gozdovi, vrtovi, trate, so že precej opustošeni, kar bode zopet slabo ali nezdravo za živinsko krmo. Vsi bi morali obirati. Malo je zopet ljudi — a ti so vsestransko privezani na delo za vsakdanji kruh in se ne morejo obraniti tej nesreči. To bode še nadaljna leta škodovalo. — Trebalo bode pomoči in radikalnega pokončevanja teh nepotrebnih škodljivcev, ker gredo vedno dalje naokrog.

v Zveza klerikalcev z Nemci. Klerikalci še vedno niso ovrgli naših trditvev o zvezi z Nemci ob priliki ožjih volitev Kral-Horvatek vprilog dr. Medveda. Sedaj nas mesto protidokazov psujejo s — faloti.

a Dr. Ploj — hoče odložiti svoj mandat! Množe se vesti, da hoče g. dr. Ploj odložiti svoj mandat. Ni treba tukaj razpravljati, kolika zguba bi zadela s tem njegov okraj in celo našo štaj. državnozb. delegacijo. Razsodni volilci — tudi klerikalci — gotovo ne bodo želeli, da bi ga v drž. zboru nadomestil kak — Meško. Gotovo govorimo vsem narodnjakom na Sp. Štaj. iz srca, ako izrazimo željo, da dr. Ploj obdrži svoj mandat. Izve se ravnokar, da je dr. Ploj izjavil, da državnega poslanstva ne odloži.

v Prvo ljudsko knjižnico je otvoril v Gaberju v „Sok. domu“ „Klub slov. napr. akad.“ v Celju in sicer v nedeljo dne 23. tm. Knjižnica je krasno opremljena in šteje 210 knjig najrazličnejše, večinoma leposlovne in zabavne vsebine. Namenjena je v prvi vrsti Gaberju in bližnji okolici; za odškodnino 2 vin. si lahko vsakdo izposodi knjigo. Okoličanom to knjižnico toplo priporočamo ter upamo, da bode ista v precejšnji meri povzdignila narodno zavest okolice, kar nam bode najlepše plačilo.

o I. poročilo Južnoštajerskega hmeljarskega društva v Žaleu o stanju hmeljarske rastline dne 20. maja 1909. Dolga in huda zima ni škodovala hmeljski koreniki. Vsled slane v prvi tretjini t. m. in vsled še vedno hladnega vremena zaostal je hmelj v rasti; tu in tam so ga bolhači hudo prizadeli in oslabili. Večina hmeljnikov pa je lepa in kaže bujno rast; rastlina je zrasla že do 1 m visokosti.

Društveno vodstvo.

b Iz Obreža pri Središču. V „Sl. Gosp.“ izliva sedaj g. kaplan Štuhec svojo jezo na nas in na Središčane, zato ker si nismo dali na volilnem shodu vsiliti njega kot tujca in v naši občini nevolilca za predsednika in ker smo pošteno povedali svoje mnenje kranjskemu združbarju Gostinčarju, ki naših krajev in razmer niti toliko ne pozna, da bi vedel, da smo zborovali v Obrežu in ne v „Pobrežju“ kakor je pisal Gostinčar v „Slovencu“. Kako so navzoči kmetje sklenili vsi glasovati za kandidate lažikmečke zveze, kakor piše „Sl. Gosp.“, kaže to, da sta Ploj in Kolarič dobila 43 glasov, Ozmec in Meško pa le 12, vključno temu, da je Ozmec naš rojak. Mi nimamo osebno nič proti njemu ravno tako proti Mešku ne; toda mi smo samostojni kmetje, ki vemo, kaj delamo in vemo tudi, da se v političnih stvareh ne gre za vero. Ako zgube nekateri duhovniki nekaj spoštovanja in ugleda, ni nič čudnega; kaj pa je bilo treba gosp. Štuhecu hoditi nas v Obrež dražiti?

o Iz Marljagradea. Agitacija klerikalcev pri volitvah je bila naravnost nasilna in se ni čuditi, da ima že

orožništvo opraviti z vso zadevo. Počasi se dani, a tem gotoveje pride luč nad naše tako črne kraje; ljudstvo bode spregledalo in tem hujše bode maščevanje nad tistimi, ki ga sedaj zaslepljajo v svoji brezmejni strasti!

u Izvoz štajerskega sadja na Dunaj. Kakor smo že omenili, se je vršil predzadnji sobota občni zbor štaj. sadjerej. društva v Gradcu. Iz izvajanj društvenega predsednika grofa Bardeau bode zanimalo naše čitatelje poročilo o uspehu štaj. sadjerejske razstave na Dunaju, kateri je največje upe še prekosil: štajersko sadje, katero je bilo poprej na Dunaju le malo znano, si je hipno pridobilo odjemalcev in občudovateljev. — Nemška graška zveza kmet. zadrug je lansko leto od razstave naprej prodala v dunajskih tržnicah pol milijona kilogramov sadja po cenah, ki so bile za pridelovalce zelo ugodne. Izkupiček je bil vključno stroškom še vedno dvakrat višji, kakor če bi ga bili prodali navadnim sadnim mešetarjem. Nadalje je omenil, da se nameravajo prirejati tudi na Štajerskem sejmi za sadje, v čem kakor se to godi na Nemškem. Štaj. sadjerejsko društvo je štelu lansko leto 554 članov.

u Gospoda državnega pravdnika v Celju prav uljudno vprašamo, ali je to v skladu z volilno postavo, da je župnik v Vel. Pirešici na dan volitve 17. tm. pred voliščem trgal volilcem glasovnice, popisane z našimi kandidati, in jim dajal druge popisane s klerikalnimi kandidati? Naj se blagovoli preiskati, ali je res, da je dobil župnik od vol. komisarja te glasovnice. Imena posameznih prič so pri nas na razpolago.

u Iz Št. Vida pri Grobelnem smo sprejeli dopis, v katerem stoje bridke pritožbe, kako tamošnji organist s svojo nevednostjo v petju in orgljanju ljudi naravnost v pobožnosti moti in iz cerkve odganja. Dobro je, pravi dopisnik, da je sv. Vid v cerkvi na tabli slikan; če bi bil iz lesa rezan, bi še davno — „trezentiral.“ Dalje pravi dopisnik doslovno: „Slišalo se je že večkrat: Kakšen župnik, takšen organist, kakšen organist, takšno petje. Gospod župnik! Od Vas terjamo najprej boljšega cerkvenega reda. In ti „orglarček“ pa le vedno tako „napreduj“ kakor dozdej in videl boš, da prideš v kratkem do višje službe, morda tja gor na „Koroške planine“ za ovčjega nadpastirja. Preseljevanje te ne stane nič, farani zvozimo in znosimo brezplačno.“

u Pišec. Ker me dopisa iz Pišec v št. 23. od 13. tega meseca 1909. v „Narodnem Listu“ nekateri dolžijo in me zavoljo tega grdo gledajo, misleč da sem jaz pisec tega članka, oziroma z žnjim v zvezi, zato prosim cenj. uredništvo, da v prihodnji številki „Narodnega Lista“ potrdi resnico, da Jaz nisem pisec tega dopisa in tudi ne ž njim v nikaki zvezi.

Š pozdravom

Josip Dobravec,

posestnik v Pišecah.

(Potrjujemo, da g. Jos. Dobravec ni pisal dotične notice, niti je ž njo v kaki zvezi. Uredništvo Nar. Lista.)

u Ložnica pri Žaleu. To nam pa že preseda! Kakor ogleduha hodila sta dan pred volitvo žalski kaplan Gosak in njegov zvesti sluga orglar Zupanc (degradirani žalski tajnik) v asistenci nekega zvezarja, ki se je svoj čas baje izrazil, da je „izobražen“, od hiše do hiše ter kot agitatorja ponižno trkala na vrata vrlih ložniških kmetov. Toda čujte, krasni uspeh! Izmed dvajset volilcev sta se kar dva cela Čepurja obesila na lim. Mi trezno misleči kmetje pa smo tem vsiljivim go-

spodom hrbet pokazali češ, mi bomo že brez „komande“ volili. — Onim zvezarjem pa svetujemo, da se sedaj ob binkošnih priporočajo sv. Duhu, da jih prava pamet sreča.

Napredni volilci.

u Iz Gotovelj nam piše zaveden kmet: Naš župnik hoče živeti v prepiru. Dokaz temu je, da je grdo obrekoval v domači vasi nam že nad 5 let znanega in spoštovanega gospoda nadučitelja Brinarja. — Sedaj Vas poznamo še bolj, kakor smo Vas že. Naj še pa kdo reče: „naš župnik je boljši, kakor so drugi!“ Ravno tako hinavsko je delal, kakor vsi drugi. Kadar je treba agitirati, takrat pusti svojo „počasno pobožnost“ doma. N. pr. prišel je do neke ugledne hiše. Vpraša pošteno zavedno gospodinjjo, kje so že okrog 90 let stari oče; ta mu odgovori: „notri so, a so siromak vedno bolni in sila slabi.“ Ko pa je začel ta pobožni politik starega moža prigovarjati, naj gre za Pišeka na volišče, se oglasi žena rekoč: „Kaj pa mislite, v cerkev že nad eno leto ne morejo, volit pa naj bi šli, pa še tistega Pišeka.“ — Tako delajo gospodje s črno suknjo. Nobeno sredstvo jim ni preslabo, če jih pa kdo ujame, se pa znajo tako lepo z lažjo izviti. Si pač mislite: „saj še svetniki so po 7 krat na dan grešili, zakaj pa mi ne bi, ko nismo svetniki.“ Vi po tercijskih dobro veste, kakšna nevolja je pri nas vsled Piškavcev, radi bi v našo mirno, zavedno vas nasejali tisto puhlo seme, kakor ga je župnik Jančič po Št. Petru, a pri nas ne bo šlo tako; škoda je za Vaše sladke ali grozeče besede, tudi tistega prsta, s katerim vedno žugate s prižnice, se ne ustrašimo. To imamo za zahvalo, ker imate bogastvo naših žuljev! Vsi vemo, kako revni ste prišli k nam v Gotovlje, naj pa sedaj cenimo Vaše privatno premoženje! Ste prišli, pa bodete zopet šli! Mi pa ostanemo isti poštenj in zavedni Gotovljani.

u Hum pri Ormožu. V petek dne 21. tm. ob 11 uri predpoldne je zgorelo poslopje Matjaža Žalar. Žažgal si je sam, in sicer v pijanosti, ker ga je žena kregala zaradi pijančevanja. Večkrat je hotel že zažgati, pa so domači pomagali. Seveda bo škoda sam trpel.

b V Terbegovcih so propadli štajercijanci pri občinskih volitvah na celi črti. Zmagali so Slovenci.

a Iz Fram. Zadnje nedeljo je obhajal naš dolgoletni, velezaslužni župan gospod Janez Gert slovesnost odlikovanja z zlatim zaslužnim križcem! Na mnoga leta!

a Spodnji ormoški okraj je zelo dobro glasoval za dr. Ploja in Kolariča. Tam ima napredna kmečka misel največ pristašev. Živeli!

a Ponesrečil se je minuli teden na Vurbergu pri Ptuj 14 letni fant Jože Železinger. Povožil ga je voz, na katerem so bili naloženi štirje polovnjaki vina.

v V Ločah je umrl dne 18. maja g. Adolf Rosina, okrožni zdravnik in posestnik, po dolgi mučni bolezni v 64. letu svoje starosti. Pokojni je izvrševal 40 let svoj poklic v blagor cele tamošnje okolice. Blag mu spomin!

b Silno sušo imajo že na Murskem polju, posebno okrog Veržeja, Križevc, Radinc in tudi še drugod. Detelja ne raste, oves ne, pa tudi ozimina trpi. Čuti se pomanjkanje krmne za živino, ker so paše slabe. Vočigled takim razmeram je bilo pač umestno, da se je spomnil gosp. dr. Ploj v proračunskem odseku nevarnosti, ki nam preti vsled suše. Gosenice so napravile tudi veliko škode; po nekaterih vaseh je vse sadno drevje golo.

v Nesreča. Pred dobrim tednom je organist na Polzeli tako nesrečno z voza padel, da je moral dalj časa obpalici hoditi.

v Polzela. Tistim, ki so izrazili v „Gospodarju“ pobožno željo, da je Cizelnova (menda so hoteli povedati „Narodne stranke“) zvezda utonila, povemo, da je solnce duhovniške „Kmečke zveze“ z oblaki srednjeveške neumnosti, s krvjo „svete“ inkvizicije, z žulji in potom delavnega ljudstva in z debelimi trebuhii naslednikov za pravico križanega Nazarenca preveč pokrito, tako, da v slabem njegovem svitu ne bode mogla nikoli svetla zvezda narodne stranke utoniti. Toraj tudi še ne bo treba kmalo komu v penzijo iti.

v Sv. Rok pri Rogatecu. Volitve so pri nas izpadle še precej ugodno vočigled dejstvu, da je župnik Šegula uvedel pri nas naravnost strahovlado. Pa majo se mu tia. Mož je bil volilni komisar. Kakor nam zatrjujejo nekateri delavci, ki so volili dne 7. tm. socialista, je bilo za Kiteka oddanih gotovo 30 glasov, a vol. komisar jih je naštel celih — 18. Dne 17. tm. je prišlo od 58 volilcev volit 36 in 35 glasov je bilo veljavnih. Vrečko je dobil 24, a Berlisg 11 glasov. Šegula kot vol. komisar je sam vodil volitve in je zavrzel dve glasovnici za Berlisga, ker sta bili na zadnji strani križasto prečrtani. To je storil protipostavno, pa kaj se za postavbe briga župnik Šegula. Dva klerikalna volilca sta se pripustila k volitvi brez legitimacij. Zanimivo je, da je 7. tm. v splošni kuriji volila žena Štefana Koražije za svojega moža. Sicer je tudi to protipostavno, pa kaj brigajo postavbe župnika Šegula. Na 17. tm. t. j. na križev dan zjutraj se je napravila procesija in se je pozvalo volilce, naj prinesejo glasovnice s seboj, da se pregledajo. In mnogi, ki so imeli že zapisanega Berlisga, so si jih dali prepisati. Kaj hočete s človekom, ki mu nasproti župniku zmanjka močatosti, ker brez prave izobrazbe nima trdnih načel in je od nekdanj navajen pasjega biča? Mladi zarod je boljši in razmere se razvijajo napredni stvari v prid. Še bomo marsikaj poročali.

b V Sedlašku pri Ptuj 2 so pogorela vsa poslopja posest. Podgorška. Zažgali so otroci.

a O velikanski škodi, katero so napravile gosenice na sadnem drevju, poročajo iz radgonskega okraja. Ponekod je drevje popolnoma golo. Ljudje tudi pravijo, da so te velike množice gosenic znamenje suše v poletju.

a Umrl je v Gradcu prof. Hoffer v. Sulmthal, kateremu so očitali nepošteno postopanje pri neki dedščini.

v Ustrell se je v Mariboru v četrtek ponoči gostilničar A. Schneider. Vzrok baje zakonski prepiri.

v Zgorel je voz desek na kolo-dvoru v Št. Lovrencu ob kor. žel. Deske so se vnele vsled isker iz mimo vozečega stroja.

d V Grižah je v pondeljek pri podiranju smrek v gori Kamniku padlo drevo na 21 letnega Štefana Gomilšeka, ki je bil takoj mrtev. Ubogo mater vdovo pomiljuje vsak pošten človek.

o Dravski most v Mariboru bode začela po Binkoštih dunajska tvrdka Gaertner vendar zidati. Tvrdka je obvezana, da ga v treh letih izgotovi.

d Velika skala v obsegu 15 m³ metrov se je odtrgala dne 18. t. m. ob 6. uri zvečer s hriba Ruta pri Fali, poškovala na progji Fala — Sv. Lovrenc železniški tir ter potrgala brzozjavne žice. Promet je bil za pet ur vstavljen. Vlaki so imeli večurne zamude. Da se ni večja nesreča zgodila, je pripisati v bližini stannjočemu železniškemu delavcu Truglesu, kateri je pravočasno zagledal skalni plaz ter tako zabranil veliko nesrečo.

d Poskušani umor. Žena viničarja Klemenčiča v Murščaku bl. Zg. Radgone je ponoči spečemu možu z britvo prerezala vrat, hotela ga umoriti. Težko ranjenega so prepeljali v radgonsko bolnišnico.

d V Maribor pride za postajenačelnika g. J. Kniff, doslej nameščen v Brucku ob Muri. Dosedanji mariborski postajenačelnik Seidler je prestavljen v Inomost.

v Od sv. Lovrenca na dravskem polju. Naš župnik Ojzmeč so torej vendar postali poslanec. Seveda bojo pa tudi postali zato še ošabnejši, kakor so bili dozdaj. Prav dobro morajo poznati župnika Ojzmeča v njihovem rojstnem kraju, kjer so dobili pri volitvah le dvajset glasov, dr. Ploj pa 43. Še njihovi najbližji sorodniki njih niso hoteli voliti. Tu pri Sv. Lovrencu pa je še seveda dosti kmetov, ki mislijo da morajo vse storiti, kar jim župnik rečejo. Pri zadnjih volitvah našli smo takih 104, ki so volili Ojzmeča in le 42 smo našli takih, ki niso hoteli župnika voliti. Pri volitvah dne 7. majnika pa je bilo od 171 volivcev 98 takih, ki niso hoteli ubogati Ojzmeča in niso volili dr. Korošca. Ena dobra tretjina volivcev je torej vendar imela pogum se postaviti proti duhovniški komandi. Čast jim!

v Popolni poraz „Štajerčijancev“ pri zadnjih volitvah. Iz Ptuja se nam piše: Sramotni poraz, ki soga doživeli „Štajerčevi“ nemškutarji pri zadnjih deželnozborskih volitvah, je za spodnještajersko nemškutarstvo uničevalen. Nemški listi seveda bi radi strahovito blamažo ptujskih nemškutarjev zakrili s tem, da pišejo le o porazu „narodne stranke“ dočim o popolnem porazu „Štajerčevih“ pripadnikov molčijo kakor grob. Posmehujejo se Ploju in Kolariču, ki sta dobila znatno število 1208 oziroma 1068 glasov, molčijo pa o svojem „ljubljenču“ Orniču, ki je dobil samo borih 300 glasov in o njegovem sokandidatu Visenjaku, ki ni spraval niti na toliko glasov, kakor ima njegova občina volilcev. Mi bi vendar radi vedeli, kdo in kje so naročniki tistih petnajst tisoč „Štajerčevih“ iztisov, s katerimi se vedno „Štajerc“ baha! — Menda ne „südmarka“?!

v Volitve v „nemških“ mestih in trgih na Spod. Štajerskem. Narodna stranka je postavila za vse volilne okraje takozvanih nemških mest in trgov na Spodnjem Štajerskem števnega kandidata v osebi g. dr. Gvidona Serneca. Z izvanredno vnemo se je ta žrtvoval delu za organizirani nastop slovenskih manjšin. Klerikalci niso storili za kandidaturu ničesar, nasprotno: širokoustili so se nekaj časa celo, da bodo tudi proti dr. Sernecu, ki da je „zagrizen liberalce“, postavili protikandidata in šteli svoje glasove. Toda imeli so preveč dela, da so požrli 12 mandatov na deželi, — kje jim je torej preostajal čas, da bi šli šteti svojih glasov tuji po ponemčenih mestih in trgih?! In tako so se pri volitvah 24. tm. po teh šteli skoro izključno in z malenkostnimi izjemami le slovenski napredni glasovi. Uspeh je za narodno stranko časten. Sedem nemških kandidatov je bilo izvoljenih z okroglo 2400 glasi, za slovenskega števnega kandidata pa se je oddalo okroglo 410 glasov, torej dobra šestina. To je razveseljiv izid, dasi bi bilo lahko še boljše. Ponekod še vedno nočejo razumeti, kako velike važnosti je štetje slovenskih glasov. Čast gre tistim, ki so to razumeli in ki so za časten izid tudi nekaj storili. Minole volitve so pokazale, da je narodna stranka tudi v naših nemških mestih in trgih uvaževanja vreden činitelj. Prihodnjič mora biti še boljše!

o Uradno poročilo o izidu volitev v tujsko-ormoškem okraju. Dr.

Ploj je dobil 1208 glasov, Kolarič 1078, Meško 2010, Ozmeč 1979, Ornič 302 in Visenjaki 186. Izvoljena sta Meško in Ozmeč.

u Čebelarški shod v Št. Pavlu. V nedeljo 23. tm. priredila je čebelarška podružnica za Savinsko dolino pri čebelnjaku g. Pečarja v Dolenjivasi pri St. Pavlu prav dobro obiskan čebelarški shod. Udeležili se ga niso samo domači Šentpavljani, ampak tudi sosedi. Gosp. Cizel iz Polzele pripeljal je celo štiri g. Russe. Čast mu! — Čebelarški potovalni učitelj in predsednik podružnice g. Černej prednašal je o umni čebeloreji in njeni koristi ter razložil prednost čebelarenja s premakljivimi panji naspram s starimi. Potem je še praktično demonstriral z jednim panjem ter nam pokazal vse zanimivosti na satju, žalegi, čebelah itd. — Konečno nam je še čebelarški mojster in blagajnik podružnice gosp. Pikel iz Spod. Ložnice pokazal vlivanje umetnega satja ter pojasnil v poljudnih besedah, koliko koristnega pomena je danes umetno satje pri umni čebeloreji. — Bodi na tem mestu obema gg. podavateljema izrečena v imenu zborovalcev še enkrat prav prisrčna zahvala za njih trud.

Novice iz drugih slov. krajev.

b Petdeset let je v četrtek, dn 20. maja poteklo, kar je umrl veliki hrvaški ban Josip grof Jelčić. Hrvaški listi se tega dogodka spominjajo z daljšimi spisi.

a Pokončevanje hroščev. Kakor se je že v kratkem poročalo, je poljedelsko ministerstvo koroškemu deželnemu odboru dalo na razpolago 10.000 K za pokončevanje hroščev; v isti namen je tudi deželni zbor v svojem zadnjem zasedanju dovolil 5000 K. Deželni odbor pa še komaj lahko začne z razdeljevanjem te vsote občinam, katere so letos obiskali hrošči, ko mu bo znana vsota vseh za pokončevanje hroščev porabljenih zneskov. Občine naj torej ne čakajo izplačila podpor, ki se jim ne more nakazati pred avgustom, temveč naj takoj vse potrebno ukrenejo po navodilih deželne vlade. Prošnje na deželni odbor za priznanje podpore se pa naj vložijo opremljene z dokazili dejanskih izdatkov do 30. junija pri pristojnem okrajnem glavarstvu.

v Slovenski škof Jeglič je predstavil iz Kočevja zadnjega slovenskega kaplana, ki je imel za Slovence, posebno za rudarje slovenske pridige, oziroma krščanski nauk, tako da kočevski Slovenci ne morejo več slišati materne jezika ne pri pridigah, ne pri krščanskem nauku.

„Zveza slovenskih izobraževalnih društev“ v Ljubljani se snuje za vsa izobraževalna društva na Kranjskem. Svoje delovanje prične, ako ji pristopi vsaj 10 članic.

b Postojna je postalo mesto. Cesar je z odlokom z dne 9. t. m. povzdignil trg Postojno v mesto.

o Zavarovanje goveje živine. Goriški deželni zavod za vzajemno zavarovanje goveje živine ima sedaj 56 podružnic z 2833 društveniki, ki imajo zavarovanih 8746 glav živine v vrednosti 2.004.390 K.

d „Puntarski“ naborniki. Iz Kladnega na Češkem poročajo, da so pri naborih 19. t. m. prišli 4 rekruti s črnimi zastavami, na katerih je bila zapisana 5. božja zapoved: Ne ubijaj! „Puntarje“ so zaprli.

b Sedemstoletniko bode obhajalo mesto Varaždin septembra meseca, kar je postalo kralj. svobodno mesto. Slavja se bodo gotovo tudi udeležili tamošnji obmejni Slovenci.

d Slovensko posestvo prodano italjanskemu podniku. Slovenski veleposestnik g. Kocjančič je prodal svoje obsežno posestvo prav na jezikovni meji — Italjanu in celo podniku sosedne države. Tako je prešlo po malomarnosti zopet lepo slov. posestvo v italjanske roke.

b Nekatero občino na Gorenjskem so izdale ukaz, da morajo posestniki po velikosti svojega posestva nabrati primerno množino hroščev in oddati županstvu. Ta ukaz je velike praktične važnosti, ker se na ta način pokonča velikanska množina teh škodljivcev. Večji posestniki so jih morali nabrati 5 do 7 mernikov, kar gotovo ni malo.

o Strela je udarila v Sp. Dravogradu v veliko staro lipo pred prostijo in preskočila ž nje na neko koč, v kateri je iskala zavetja neka stara žena, ki je oslepela.

Razne novosti.

d Cerkveni kor se je zrušil med mašo v samostanski cerkvi Dal Gill pri Lizboni na množico. 200 pevcev je bilo na koru. Dozdaj so našli 7 mrtvih, 25 težko in 40 lahko ranjenih.

d Tudi „viteški“ Madžar. V Belčerindu na Ogrskem je kmetski bogataš Aleksander Pap v prepiru vrgel ženo ob tla in jo tako dolgo obdeloval s svojimi okovanimi šolnji, da je žena, ki je bila noseča, izdihnila. Divjaka so zaprli.

a Zaradi žalosti po umrli zaročenki se je ustrelil v Zagrebu mizarski pomočnik Jos. Držič. Bil je miren 22 leten fant, doma nekje na Štajerskem. Ustrelil se je na grobu svoje bivše ljubice.

Zveza narodnih društev.

„Kmetijsko bralno društvo v Vučji vasi“ priredi dne 31. maja (bink. pond.) 1909. točno ob 1/23. uri popoldne v šoli veselico s petjem in gled. igrama „Šolski nadzornik“ in „Bucek v strahu.“ Sodelujeta ljutomerska „Čitalnica“ in „Murski Sokol“, ki uprizori ta dan ondi pred gostilno Senčar javno telovadbo.

K obilni udeležbi vabi

Odbor.

Koncert v Središču priredi narodna godba in Središča in okolice v nedeljo 30. tm v prostorih gosp. Horvata ob 4. uri pop. — Vstopnina 40 vin.

Listnica uredništva.

R. M., Hoče: Se zgodi. Naznanite še več naslovov čtivaželjnih ljudi. Hvala Vam iskrena! — Posreda: Iskreno smo Vam hvaležni za Vašo naklonjenost. A prosimo, upoštevajte mali obseg našega lista in pišite kratko ter jedrnato. — Dramlje, Sp. Voličina: Pride prihodnjič! Št. Peter na M. s.: Pride prihodnjič! Pozdravljeni!

Izhaz posredovalnice slov. trg. društva „Merkur“ v Ljubljani in v Celju.

Sprejme se: 5 knjigovodij, 1 kontorist, 1 poslovodja, 6 pomočnikov mešane stroke, 3 pomočnike špecerijske stroke, 4 pomočnike manufakturne stroke, 1 pomočnika galanterijske stroke, 3 blagajničarke, 6 prodajalk, 1 učenc, 1 učenka.

Službe išče: 3 knjigovodje, 2 kontorista, 1 poslovodja, 1 potnik, 27 pomočnikov mešane stroke, 4 pomočniki špecerijske stroke, 3 pomočniki manufakturne stroke, 2 pomočnika modne in galanterijske stroke, 10 kontoristinj, 6 blagajničark, 13 prodajalk.

Posredovalnica posluje za delodajalce in člane brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini.

Spreten in zanesljiv

akviziter

obenem potovalec za „Nar. Dnevnik“ in „Narodni List“ se proti primerni proviziji takoj sprejme. — Ponudbe je vpslati „Nar. založbi v Celju“.

Loterijske številke.

Trst, dne 23. maja 1909: 31, 77, 8, 85, 6.
Linc. „ „ „ „ 84, 51, 24, 11, 74.

Zahvala.

Za mnogobrojne tolažljive dokaze iskrenega sočutja in sožalja ob priliki smrti nepozabne soproge oz. matere itd., gospe

Terezije Čulek

posestnice v Središču

kakor tudi za častno in izredno obilno spremstvo k zadnjemu počitku izrekamo tem potomcem čast. duhovščini, slavnim zastopnikom c. kr. žandarmerije, sploh vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in udeležnikom najtoplejšo zahvalo.

Središče, 20. maja 1909.

Žalujoči ostali.

Oklic.

C. kr. okrajno sodišče v Celju je na podstavi odobrila c. kr. okrožnega sodišča v Celju podeljenega z odločbo od 22. dec. 1908, opr. št. Nc I 476/8/1, dalo g. dr. Franc Štor-a, posestnika iz Teharjev zaradi sodno dognane blaznosti pod skrbstvo in mu postavilo g. dr. Janko Sernec-a, zdravnika v Celju za skrbnika.

C. kr. okrajno sodišče v Celju, oddelek IV., dne 19. maja 1909.

Prodase

lepa novozidana hiša, v kateri se nahaja dobro vpeljana

trgovina mešanega blaga.

Hiša je oddaljena samo 10 minut od mesta Celje. — K hiši spada lep vrt ter klet in drugo potrebno. — Prednost imajo trgovci. — Naslov pove upravništvo „Nar. Dnevnika“. 267 2-1

Proda se

iz proste roke enonadstropna hiša, pripravna za vsako obrt, posebno za pekarijo, ker je bila že doslej. — Ponudbe na naslov: Ivan Vindrajs, Vransko, na Glavnem trgu št. 31, pri cerkvi.

Proda se dobro idoča gostilna in posestvo

na slovenskem Koroškem. Hiša je enonadstropna, hlevi vsi oblokani. Posestvo obstoji iz dobrega in rodovitnega polja v ravnini, z okoli 90 mernikov posevke, sadnega vrta z dvema služnostima in iz gozda okoli 25 oralov. Pogoji so zelo ugodni. Ponudbe na upravništvo našega lista.

Anton Arčan

stavitelj mlinov in žag v Št. Jurju ob j. ž. se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih mlinov in žag najboljšega sistema — tudi za male vode. — Delo izdelujem solidno in po ceni. Na zahtevanje so spričevala na razpolago.

Izjava

Podpisani Janez Kunstič, učitelj v pokoji v Celju obžalujem, da sem g. Confidentija in njegovo rodbino brez vsakega povoda žalil. Preklicujem vse žalitve ter prosim g. Confidentija in njegovo rodbino odpuščanja.

CELJE, dne 21. maja 1909.

262

Janez Kunstič.

! Čevlji !

Priporočam svojo zalogo vsakovrstnega obuvala za moške, ženske in otroke; tudi turistične čevlje po goiserskem načinu; domače in tovarniško delo po vsakovrstni ceni. Vse se dobi in kupi pri

IVAN BERNA,
Gospodarska ulica št. 6 v Celju.

Priporočamo našim rodbinam
Kolinsko cikorijo.

Smrt

doleti vsacega, ampak sreča samo tistega, kateri naroči sedaj belo platno v veletrg. hiši R. Stermecki, Celje, Štajersko.

Štajersko platno	m po	36 v
Slovensko platno	" "	40 "
Savinsko platno	" "	44 "
Vojaško platno	" "	46 "
Domešnik-platno	" "	48 "
Gorsko platno	" "	60 "
Istrija-tkanina	" "	54 "
Holandska tkanina	" "	60 "

Vzorci zastoj in pošiljatve čez 20 kron franko.

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje!
1 kg sivega, puljenega 2 K; boljsega 2 K 40 h; polbelega 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhastega 6 K 10 h; 1 kg vefinega, snežnobelega, puljenega 6 K 40 h; 8 K; 1 kg puha, sivega 6 K; 7 K; belega, finega 10 K; najfinjši prsni puh 12 K. Kdor vzame 5 kg, dobi franko.

Zgotovljene postelje
iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernice. 180 cm dolga, 116 cm široka, z 2 zglavnikoma, vsak 80 cm dolg, 58 cm širok, napolnjen z novim, sivim, jako stanovitim puhastim posteljnim perjem 16 K; napolnjen z 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglavniki 8 K, 8 K 50 h, 4 K. Razpošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je vzeti nazaj ali zamenjati franko. Za neugajajoče se povrne denar. — Cenovnik zastoj in franko.
S. Benisch, Deschenitz, št. 773, Sumava, Češko.

PREPRIČAJTE SE

da dobite najcenejše in najboljše blago samo pri trdki:

FRANTIŠEK MEJDR
Usti n. Or. Kufvald 10 (Češko)
Platnarna na stroj

Barhenti, damasti, gradli, kanafasi, kretoni, cestri itd., vse po najnižji ceni. Lastna tovarna. Zahtevajte povsod
Novo platno
z narodnim kolekom
komad 23 m za 16 kron franko.

Pristni kranjski lanenooljnati firnež

Oljnate barve
v posodicah po 1/2, 1 kg kakor tudi v večjih posodah.

Fasadne barve
za hiše, po vzorcih.

Slikarski vzorci
in papir za vzorce.

Laki

pristni angleški za vozove, za pohištva in za pode.

Steklarski klij
(kit) priznana in strokovno preizkušena najboljši.

Karbolinej
prve vrste.

Mavec (gips)
za podobarje in za stavbe.

Čopiči

domačega izdelka za zidarje in za vsako obrt
priporoča

Adolf Hauptmann
v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.
Zahtevajte cenike!

Mizarski učenc

se sprejme pod ugodnimi pogoji pri Juriju Sinkovič, mizarski mojster v Celju, Breg št. 4.

Največja in najcenejša izber zaročnih prstanov
in različnih drugih zlatih, double itd. uhanov, verižic, zapestnic in sploh vsakovrstne zlatnine in srebrnine.

9 52-19

Pozor! Predno si kupite uro, oglejte si moje velikansko zalogo pravih švicarskih zlatih, srebrnih, nikelnastih in stenskih ur, budilk, verižic, toplomerov, očal, daljnogledov itd. — vse po najnižjih cenah.

Naročite **cenike**, katere razpošiljam zastoj in poštne prosto. Popravila izborna in točna.

Rafael Salmič
v Celju, „Narodni dom“.

„Narodna založba v Celju“

registrovana zadruga z omejeno zavezo

priporoča iz svoje zaloge:
„Knjižnica Narodne založbe v Celju“
I. zvezek.

Vsebina: Gogolj, **Strašno maščevanje**. Poslovenil J. A. Glonar. — Gogolj, **Nos**. Poslovenil Gregorij (106 strani).
Cena okusno broširanemu izvodu 80 v, po pošti 90 v.

„Uvod v narodno gospodarstvo“

Po Maurice Blockovi knjigi „Petit manuel d' economie pratique“, uredil dr. Vekoslav Kukovec (160 strani). Cena 1 K, po pošti 1 K 10 vin.

Nadalje imamo še precej izvodov

„Kmetškega koledarja za l. 1909“

s celo vrsto izbornih gospodarskih člankov, katerega dajemo c. draštvom, zavodom in knjižnicam po posebno znižanih cenah, knjižnicam tudi zastoj proti povrnitvi poštneine.

Jezili se bodete, ako ne kupite najboljše
peronospora-brizgalnice

in **škodc** imate, ako ne porabljate zajamčenih **cepilnih gumijevih trakov**, katere daja po nizkih cenah

trgovina z železnino „**Merkur**“
P. Majdič, Celje

Tam dobite tudi najboljše „**Merkur**“-kose, ki režejo kot britva, izvrstne brusne kamne, senene in gnojne vile itd. Lepe vrtno klopi, železne postelje in sploh železno pohištvo. — Nepremočljive vozne in komatne plahte.

Poštne hran. račun št. 54.366.
Telefon št. 48.

„LASTNI DOM“

Pisarna je v Celju, Rotovške ulice št. 12

Uradije se vsak dan razun nedelj in praznikov od 8.—12. ure dopoldne.

Najboljša prilika za sigurno štedenje je plodonosno nalaganje gotovine pri denarnih zavodih, ki nudijo najugodnejše pogoje.

registrovana kreditna in stavbena zadruga z omejeno zavezo v Gaberju pri Celju

sprejema hranilne vloge od vsakega, je član zadruga ali ne, na tekoči račun ali na hranilne (vložne) knjižice in jih obrestuje letno po

pet od sto (5%)

Hranilne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. — Rentni davek plačuje zadruga in ga ne odteguje vlagatelj, tako da dobijo na leto celih 5 K od naloženih 100 K. — Posojila daje proti 6% obrestovanju na osebni kredit, proti zastavljenju vrednotic, dragocenosti ali nepremičnin na menice ali dolžna pisma. — Odplačuje se na račun glavnic in obresti v mesečnih ali v posebej dogovorjenih četrt — oziroma polletnih obrokih.